

HOTARUL

LITERAR — CULTURAL — ARTISTIC

ANUL V. Nr. 9

A R A D

SEPTEMBRIE 1938

Primum vivere deinde philosophari

«Agricultura este mama și izvorul celorlalte arte, artele înfloresc, peste tot unde ea este în putere și peste tot sunt periclitate, unde ea este primejdută sau nesocotită» spunea Xenofon.

Importanța mare pe care o are agricultura, stă nu numai în faptul că produsele ei corespund unor primordiale necesități fiziologice ale organismului omenească; ea este generatoarea energiei, care stă la baza acțiunilor omenești de ori ce fel, în mod direct sau indirect.

Dacă la început produsele spontane ale naturii au ajuns pentru a îndestula puținele nevoi ale populației restrânse, a unei anumite regiuni, cu vremea însă, populația crescând și trebuințele sporind, omul sub impresiunea nevoilor, prin experiența și observațiunile căpătate și cu ajutorul inteligenței lui, a trebuit să intervie tot mai mult în fenomenul natural al producerii bunurilor. În acest fel agricultura a devenit tot mai mult îndeletnicirea omului pe pământ, a căpătat locul hotărâtor la baza vieții pe pământ și a devenit un factor de civilizație și de progres.

Natura însă și dela început l-a pus pe omul agricultor, în fața forțelor ei, pe cari el a trebuit să le cunoască, să le influențeze sau să le mărginească acțiunea dăunătoare.

În regiunile favorizate de natură, dezvoltarea agriculturii a servit de model agriculturii din timpurile noastre și civilizația milenară la care a dat naștere, formează obiectul de studiu și de admirație continuă, pentru epoca modernă.

Pentru dezvoltarea poporului și civilizației romane se poate spune că țaria și trăinicia vastului imperiu a constituit-o agricultura. Țaria

armatelor romane era în soldații ei țărani, proprietari de pământ și victoriile ca și granițele noi ale imperiului trase de armată pe câmpul de luptă, erau apoi consolidate de agricultură.

Pentru a vedea importanța și cinstea de care se bucura agricultura la poporul roman în timpurile lui de glorie, este destul să amintim cuvintele lui Pliniu cel bătrân care spunea: **„Pământul era fermecat văzându-se arat cu un plug încoronat cu lauri și condus de mâini triumfătoare. Acești războinici lucrau pământul cu aceeași exactitate cu care aranjau un câmp de bătae, semănau cu aceeași grijă cu care așezau o armată în luptă“.**

Ce am putea spune noi cei de azi?

Producțiunea principală în țara noastră — cu toată încercarea făcută de unii oameni, de a transforma țara în țară industrială, — rămâne producțiunea agricolă.

Din 37.703.000.000 lei exportațiune totală în 1927, România a exportat pentru 24.315.000.000 lei produse agricole, adică 64,5% din exportul total. Restul exportului a constat din petrol pentru 71/2 miliarde și produse forestiere pentru 4.371.000.000 lei.

În anul 1930, spre exemplu constatăm, că valoarea produselor vegetale afară de cele animale au atins suma de 47.678.000.000 lei din cari cereale în valoare de 31.386.000.000 lei, plante alimentare 7.694.000.000 lei, plante industriale în valoare de 2.384.000.000 lei și fănețe cultivate și naturale în valoare de 6.204.000.000 lei.

În primul loc dar trebuie să ne ocupăm de producțiunea agricolă.

Institutul Social Banat Crișana, Despărțământul Arad, secția Economică având în vedere, că județul Arad, prin climatul, natura solului și relief, este un județ în care cea mai însemnată ramură de activitate este agricultura cu anexele ei, a consacrat numărul de față a »Hotarul«-ui problemelor agricole a județului Arad, închinându-l dlui Prof. Gh. Ionescu Sisești, ministrul agriculturii și domeniilor în mâinile căruia încrederea M. S. Regele Carol al II-lea a depus destinele agriculturii românești. Aducem astfel un modest omagiu nu numai profesorului erudit, ci și omului care a dovedit în numeroase ocaziuni trainice legături sufletești cu județul nostru.

Institutul Social Banat Crișana

O scurtă dare de seamă asupra agriculturii din județul Arad

Județul Arad, prin climatul, natura solului și relieful, este un județ în care cea mai însemnată ramură de activitate este agricultura cu anelele ei, industria fiind mai mult dezvoltată în centrele mai populate și în special în capitala județului.

Având o suprafață de 624.800 Ha. este unul dintre județele mari ale țării. Această suprafață se repartizează pe categorii de terenuri în felul următor:

Teren de cultură, arător	294.062	Ha.	47,2%
Fânețe naturale	16.089	„	2,4%
Livezi de pomi	2.975	„	0,5%
Vii	6.529	„	1,1%
Pășuni	68.741	„	11,0%
Stufării și bălți	1.242	„	0,2%
Păduri	141.402	„	22,6%
Teren neproductiv (drum, clădiri	93.760	„	15,0%
Total		624.800	Ha. 100 %

Majoritatea terenului de cultură, în urma lucrărilor de reformă agrară, a fost transformat în mici proprietăți, care se repartizează pe județ astfel:

Propr. dela 0— 5 Ha.	117.920	Ha.	cu 60.531	proprietari
„ „ 5— 10 „	64.121	„	„ 9.354	„
„ „ 10— 20 „	47.538	„	„ 3.488	„
„ „ 20— 50 „	28.705	„	„ 999	„
„ „ 50—100 „	10.967	„	„ 149	„
„ „ 100—200 „	9.722	„	„ 65	„
„ „ 200—500 „	24.287	„	„ 74	„
„ peste 500 „	81.642	„	„ 62	„
Propr. ale comunelor Statului și Composesoratelor	239.898	„	„ —	—
Total		624.800	Ha.	cu 74.721 proprietari

Terenurile proprietăților cu până la 100 Ha. aproape în întregime sunt arătoare, pe câtă vreme terenurile proprietăților mai mari, precum și cele ale Statului, comunelor și posesorilor, le constituie pădurile, pășunile și terenurile neproductive (clădiri, drumuri, etc.).

Făcând o privire asupra configurației județului Arad, găsim spre Vest câmpia care se întinde pe aproape mai bine decât jumătatea lui, după care urmează colinele cu vii și apoi dealurile cu păduri și pășuni.

Din punct de vedere al solului, județul Arad se poate împărți în 4 categorii mari de terenuri și anume:

1. Terenurile de aluviune din lunca Mureșului, care la esirea acestuia din țară au o lățime destul de mare, dar care pe măsură ce ne ducem pe valea lui în sus, se îngustează, ajungând ca la limita de județ înspre Hunedoara, să nu mai prezinte decât o mică fașie deoparte și de alta a albiei. Aceste terenuri, cu mici excepțiuni acolo unde au intervenit vânturile și au schimbat în parte natura solului, sau revărsările cari au adus nisip prea grosier și l-au depozitat peste aluviunea veche, sunt cele mai bogate, mai ușor de lucrat și care prin consistența lor dau cele mai bogate recolte de porumb, orz și grâu.

2. Câmpia din Nord-Vestul județului, cuprinzând plasa Chișineu-Criș și parte din plasele Șiria și Ineu, cu o consistență mult mai argilooasă decât cele din lunca Mureșului, cu multe puncte de sărături, ceea ce denotă că s'a format într'o depresiune, are terenul mai greu de lucrat și mai sensibil la secete, când pământul creapă până la adâncimi mari. Terenurile acestea dau recolte bogate și de cea mai bună calitate de grâu, reușind foarte bine însă și porumbul, mai ales în anii bogați în precipitațiuni.

3. Colinele cu vii, care se întind la poalele dealurilor situate între albiile Mureșului și a Crișului Alb, sunt terenuri foarte variate prin natura și consistența lor, degradate mai mult sau mai puțin, după înclinarea ce o are terenul, dar care în aproape toată podgoria Aradului, prin compoziția lor imprimă o caracteristică vinurilor. Producția acestor terenuri este mijlocie în raport cu alte podgorii din țară, dar vinurile produse sunt de calitate.

4. Dealurile cu pășuni și păduri și cu puține terenuri de cultură, care în majoritatea lor sunt degradate, din cauza spălărilor provocate de ape, nu dau nici un profit agricultorilor, aceștia din producție abia își pot recupera cheltuelile făcute cu obținerea ei.

Aceste dealuri care cuprind aproape toată jumătatea de Est a județului, prin faptul că în trecut erau aproape în întregime împădurite și exploatarea acestor păduri necesitau brațe de muncă, au populația cea mai densă. iar proprietatea este cel mai mult fărâmițată.

În ceea ce privește climatul județului, acesta de și în ultimele două decenii este foarte capricios, din cauza despăduririlor făcute în mase mari, este favorabil agriculturii.

Precipitațiunile atmosferice sunt repartizate destul de uniform și ajung la 4—500 mm. anual în câmpie și 5—600 mm. ploaie anuală la dealuri, cu centre ce primesc însă ploaie în cantități anuale mult mai mari.

Față de aceste împrejurări naturale, în mod normal, suprafața arabilă a județului de 294.062 Ha. a primit următoarea repartiție:

Grâu de toamnă	140.000 Ha.	cu o prod. de cca 22.000 vag.	anul 1938
Grâu de primăvară	2.000	„ „ „ „ „ „	300 „ „ „
Ovas	11.000	„ „ „ „ „ „	800 „ „ „
Orz de toamnă	4.000	„ „ „ „ „ „	600 „ „ „
Orz de primăvară	4.000	„ „ „ „ „ „	400 „ „ „
Secară	2.000	„ „ „ „ „ „	250 „ „ „
Porumb	104.000	„ „ „ „ „ „	21.000 „ „ „
Total cereale	267.000 Ha. 90,8%	

Bob	58 Ha.	cu o prod. de cca 7,5	anul 1938
Linte	607	„ „ „ „ „ „	60.— „ „
Mazăre	105	„ „ „ „ „ „	12,5 „ „
Fasole	372	„ „ „ „ „ „	50.— „ „
Năut	20	„ „ „ „ „ „	4,5 „ „
Soia	12	„ „ „ „ „ „	2.— „ „
Total leguminoase	1.174 Ha. 0,4%	

Lucernă	4.029 Ha.	cu o prod. de cca 120 vag.	fân 1938
Trifoi	5.912	„ „ „ „ „ „	150 „ „ „
Sfeclă furajeră.	1.306	„ „ „ „ „ „	2.500 „ „ „
Dovleci	133	„ „ „ „ „ „	80 „ „ „
Alte plante furajere	4.494	„ „ „ „ „ „	700 „ „ „
Total plante furajere	15.874 Ha. 5,3%	

Mături	338 Ha.	cu o prod. de cca 66 vag.	pae 1938
Cânepă	1.382	„ „ „ „ „ „	98 „ „ „
In	82	„ „ „ „ „ „	7 „ „ „
Rapiță	146	„ „ „ „ „ „	7 „ „ „
Sfeclă de zahăr	1.616	„ „ „ „ „ „	2.000 „ „ „
Tutun	605	„ „ „ „ „ „	60 „ „ „
Floarea soarelui	158	„ „ „ „ „ „	15 „ „ „
Diverse	278	„ „ „ „ „ „	— — —
Total plante indust..	4.605 Ha. 1,6%	

Ceapă	589 Ha. cu o prod. de cca	240 vag. anul 1938
Cartofi	2.336 „ „ „ „ „ „	1.200 „ „ „
Varză	617 „ „ „ „ „ „	400 „ „ „
Pepeni verzi	770 „ „ „ „ „ „	600 „ „ „
Diverse	1.218 „ „ „ „ „ „	— — — —
<hr/>		
Total legume-zarz.	5.727 Ha.	1,9 %
<hr/>		
TOTAL GEN. CULT.	294.062 Ha.	100,0 %

Pentru exploatarea acestei srafete de teren arabil precum și pentru valorificarea produselor, a fânețelor și pășunilor, exploatarile din județ dispun de următorul număr de animale.

54.261	capete	cabaline
83.612	„	bovine
114.692	„	ovine
132.753	„	porcine
2.716	„	bivoli
16.335	„	capre

număr ce în raport cu suprafața județului și printr'o raționalizare a agriculturii, ar putea fi mărit considerabil, mai ales în regiunea de deal, unde fânețele și pășunile sunt mai întinse ca suprafață, dar foarte prost întreținute.

Dacă se face o privire asupra cifrelor de mai sus, se constată în primul rând o disproporție oarecare între numărul vitelor și terenurile rezervate pentru alimentația lor. Așa se poate constata că producția de ovăs este deficitară și că întreținerea numai a stocului de cabaline ce avem, necesită cantități mult mari de ovăs. Acelaș lucru se petrece cu orzul, care se folosește într'o prea mică măsură în alimentația porcinelor și prin a căruia întrebuințare în combinație cu porumbul, s'ar putea ajunge la beneficii mult mai mari decât cele de azi. Deasemenea terenurile însemnate cu plante furagere, precum și fânețe și capacitatea actuală a pășunilor, sunt insuficiente pentru producerea furajelor necesare stocului de animale din județ.

Alte disproporții le întâlnim apoi în faptul că deși aproape jumătate din suprafața județului, este teren de dealuri, care permite o cultură foarte bună a pomilor fructiferi, aceștia abia dacă ocupă o suprafață de 0,5% din suprafața totală. Aceste dealuri, în loc de a fi cultivate cu pomi fructiferi și cu plante furajere, micul proprietar de aci tinde să le cultive cât mai mult cu grâu și porumb, necesare hranei lui, dând o prea mică importanță celorlalte ramuri de exploatare, care ar putea să-i aducă beneficii mult mai mari în gospodărie.

La fel se petrec lucrurile cu plantele leguminoase, care se cultivă pe o scară cu totul restrânsă, de abia 0,4% ceea ce nu satisface nici consumul intern al județului și în special sunt cultivate prea puține leguminoase pentru hrana tineretului animal din toate speciile.

Față de cele de mai sus, pentru o rațională distribuire a suprafețelor de teren pentru culturi și pentru o cât mai complectă valorificare a produselor ce se obțin, credem că îndrumările ce trebuie să le facă personalul tehnic agricol, să fie îndreptate în următoarele direcții:

1. Insămânțarea de suprafețe cât mai întinse cu plante furajere, în special în plasele Șebîș, Halmagiu și Radna, pentru a putea îndepărta pe micul proprietar de aci dela cultura cerealistă, nerentabilă pentru el, la o creștere mai intensivă a vitelor și în special a bovinelor și într'o oarecare măsură și parțial și a ovinelor.

2. Să se facă plantațiuni de pomi fructiferi cât mai întinse, prin creerea a cât mai multe pepiniere în plasele Șebîș, Halmagiu și Radna, precum și în regiunea de podgorie, cu scopul de a forma centre importante de producerea anumitor fructe — repartizate pe centre, pentru ca desfacerea lor să fie cât mai ușoară posibil.

3. Insemnănțarea în câmpie și chiar și în terenurile de deal și coline, mai ales în cele provenite prin desfișurarea pădurilor de suprafețe cel puțin de două ori așa de mari, ca în prezent, cu ovăs, pentru a putea fi folosit pe o scară cât mai întinsă la hrana vitelor și în special a cabalinelor și a tineretului din toate speciile.

4. Insemnănțarea unei suprafețe cel puțin de două ori așa de mare, ca cea actuală, cu orz de toamnă și de primăvară, care să atragă după sine o mai mare dezvoltare a creșterii porcului și prin aceasta o valorificare mai bună a produselor.

5. Insemnănțări întinse cu soia, mazăre și alte leguminoase care să fie folosite pentru hrana tineretului eabalin, bovin și porcîn, ducând prin întrebuijnțarea lor la o dezvoltare mai viguroasă a tineretului, fapt care ar aduce după sine beneficii mult mai mari, decât valorificarea produselor brute pe piețele locale.

Arad, 25 August 1938.

Ing agr. I. Savu
directorul serviciului agricol Arad

CULTURA GRÂULUI

Cultura grâului adeseori a format obiectul discuțiilor pentru agricultori.

Din câte cunosc, majoritatea agricultorilor din jud. Arad fac agricultura așa cum faceau cu 15—20 ani în urmă, când pământul era mai bogat și nici nu erau insecte și boli.

Sistemul de cultură alternativ, de grâu și porumb, se menține cu mici excepții la marii agricultori cari au introdus pe alocuri și cultura plantelor leguminoase.

Cât privește cultura varietăților de grâu, agricultorii au făcut ceva progres. Cunosc câteva varietăți ca: B. Z. 7, Bankut 1201, Cenad 117, Odvoș 241. Secaci, American etc. Ca să producă grâu mult și de calitate superioară, agricultorul trebuie să respecte anumite norme, pe care le-a fixat Institutul de Cercetări Agronomice și agricultorii mai pricepuți, norme cari se pot aplica cu multă ușurință de toți Plugarii: aeestea sunt:

1. „Introducerea de asolament“

Adică în cultura obișnuită de azi de grâu și de porumb, să se mai cultive și a treia plantă care poate fi: trifoiu, mazarea, fasolea, borceag, naut etc., plante care în urma recoltării lor, lasă pământul bogat în materii nutritive și în special în Azot. Deasemenea se poate cultiva grâu cu succes și după cultura de rapiță, care schimbă structura fizică a pământului.

Plantele leguminoase, lasă pământul afânat și de timpuriu liber, așa că agricultorii au destul timp să facă ogor din vară. Ogorul făcut de vară, dă posibilitate pământului să absoarbă apa căzută din ploii la maximum, să afâneze terenul, să distrugă boalele criptogamice, prin acțiunea soarelui din timpul verei, să distrugă semințele de burueni prin încolțire și să transforme prin nitrificare materiile din pământ pentru a le face asimilate de plante.

O recoltă bună de grâu, poate lua din pământ circa 90 kgr. Azot și 40 kgr. fosfor.

Deci, condiția primă, pentru a avea o recoltă bună de grâu, este

să se facă însemnarea în ogor făcut din vară, cel puțin două arături și numai după plante leguminoase.

Grâul, după indicațiile institutului de Cercetări Agronomice, trebuie să se însemnăze în Reg. Arad, în ultima jumătate a lunii Octomvrie căci cel însemnat mai de timpuriu poate fi atacat de musca »Hessa«, care poate compromite întreaga recoltă.

Arătura a doua, în care se seamănă grâul, să fie făcută la suprafață pentru a se evita uscarea pământului, căci de multe ori toamna, avem secetă.

Ogorul mai aduce agricultorilor un folos, prin acea că în el se poate face foarte ușor însemnarea de toamnă în timp de secetă, pe când în celelalte terenuri prin scoaterea bolovanilor, nu se poate face semănătura de grâu.

2. „Alegerea varietății de grâu“.

Ar fi de dorit ca agricultorii să respecte dispozițiunile Institutului de Cercetări Agronomice. Pentru regiunea noastră s'a fixat Cenad 117, Odvoș 241, Bankut 1201.

Această fixare a varietăților, nu s'a făcut arbitrar, ci s'a făcut de Institut în urma unor experiențe aplicate timp îndelungat, ținând seama de teren, climă și alți factori.

Cred, că agricultorii s'au convins că, varietățile de grâu, cu coacerea târzie, semănate în jud. Arad, sunt atacate de rugină tocmai în perioada de pârgă și deci se compromite aproape întreaga recoltă.

Varietățile cu coacere mai timpurie,, cu circa 5—10 zile înainte, cum este cazul varietăților de mai sus, sunt ferite de atacul ruginii, căci prin coacere ele evită atacul.

De altfel, în regiunea noastră a dat rezultate destul de bune și varietatea Marguis, însă din cauza producției prea mici, a fost înlăturată din cultură.

Altă varietate care a dat rezultate bune, este B. Z. 7, însă și aceasta din lipsă de gluten, a fost înlăturată din cultură.

Grâul de calitate superioară este sticlos în spărturi, și dă făină multă. Cu cât un grâu este mai bogat în gluten, cu atât este mai bun. Glutenul este de culoare galbenă, o substanță cleioasă și elastică. Aluatul făcut din grâu bogat în gluten, este tare, elastic și nu se rupe la frământat.

Sunt țări, care au nevoie de grâu superior ca: Franța, Germania, Italia, Grecia etc., — terenurile lor nu produc asemenea grâne și au nevoie de amestec pentru panificare.

Terenurile cele mai bune pentru cultura grâului, de calitate supe-

rioară sunt cele din Nordul Moldovei și Basarabia, cele din jud. Arad sunt inferioare, dar totuși sunt bune.

3. „Alta condiție a grâului de semănat“ este;

Grâul trebuie să fie de o singură varietate; căci amestecurile se coc la epoci diferite și se scutură.

Grâul ales pentru semănat, trebuie să îndeplinească anumite condiții, să se prezinte uniform, să aibe putere de germinație 94—98% să fie curat și fără mucegai.

Numai grâul dat la selector ori trior și tratat cu porzol, arzolă sau soluție de sulfat de cupru să fie semănat.

Trebuie de știut, că ceace semeni, aceea culegi.

De multe ori, am văzut la agricultori, grâu cu 30—40% corpuri streine și de aceea, și li se oferă prețul scăzut aproape pe jumătate.

Grâul după ce se dă la trior sau selector, este bine să se porzoleze cu porzol.

Se pune 200 grame la un sac de 5 ddl. (una majă) adică atât cât se seamănă la un jugăr.

Semănatul să se facă cu mașini de semănat la 4—6 cm. adâncime și la 12 cm. între rânduri.

Cantitățile variază după teren și timp. Cu cât este mai argilos terenul, cu atât se dă mai mult începând dela 160 kgr. la hectar și cu cât este mai negru se dă mai puțin începând dela 140 kgr. la hectar.

Cu cât se seamănă mai târziu, în cursul lunii Noemvrie, cu atât se seamănă cantități mai mari, din cauză că timpul nu permite înfrățirea.

După semănat, este bine să se grăpeze cu grapa de lemn sau grapa de fier întoarsă.

Este de dorit, ca primăvara, semănăturile de grâu să se grăpeze, căci prin această operați, se sfarmă scoarța pământului, care a fost bătut din cauza zăpezei și a ploilor, se aerisește terenul și planta se dezvoltă mai bine.

Grăpatul se face cu grapa de fier cu dinții întorși, iar agricultorii uitându-se în urma grapei, să nu regrete când se smulge o parte din grâu, căci aceasta se acoperă prin dezvoltarea mai viguroasă a celorlalte fire de grâu.

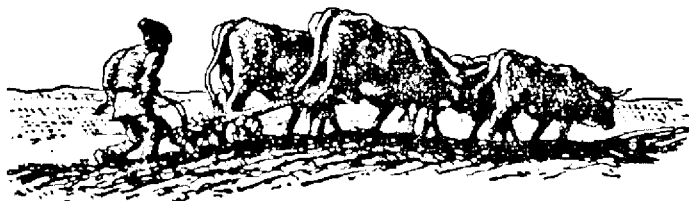
Grâul, nu poate suferi de ger, decât în urma unui îngheț, ce s'ar produce înainte de a se așeza un strat de zăpadă, terenul fiind imbibat prea mult cu apă, însă, numai dacă temperatura atinge minus 20° grade frig.

Dacă Canada și-a fixat cultura grâului la varietatea »Manitoba«, ca fiind cea mai bună și superioară în gluten, și cu neputință de a fi concuroasă pe pieți streine, noi trebuie să cultivăm numai o varietate, care ne este resomandată de Institutul de Cercetări Agronomice București.

România a fost și va rămâne, o țară exportatoare de grâu, însă în nici un caz nu putem transporta pe piețe streine grâul așa cum este produs de județul Arad, cu greutatea hectolitrică 74—75 kgr., neuniformă și cu 10—20% corpuri străine.

Cu toată criza, grâul este o cultură rentabilă, căci se vinde și azi cu 38.000—41.000 lei vagonul la greutatea hl. de 78—79 kgr. cu 2% corpuri streine.

Inginer Agronom I. Savu
Directorul Serv. Agricol Arad

Cauzele și remedierea crizei din podgoria Aradului

Județul Arad prin situația sa geografică, natura terenului și climă se numără printre primele județe agricole ale țării. Repartizarea atât de fericită a factorilor naturali, asigură dezvoltarea diferitelor ramuri de producție necesare unei bune organizații economice. Sătenii, care reprezintă 82% din populația județului, în această repartizare găsesc o adevărată diviziune a muncii, de unde nu lipsește nici nobila ramură a viticulturii.

Primele plantații de viță aci datează din anul 1179. Epoca de intensitate începe deabia în anul 1749, dezvoltându-se dealungul colinelor pe o distanță de cca. 50 km., începând depe Valea Mureșului, Radna și până la Pâncota, Măderat, Mocrea, Șilindia de unde prin întrerupere ajunge tocmai la Șebiș.

Astăzi podgoria Aradului cuprinde o suprafață de cca. 12.000 jugăre cad, plantate aproape numai cu viță nobilă ce fixează coastele puse în valoare cu atâta trudă și pricepere de cei ce iubesc butucul viței de vie. În cursul dezvoltării sale aceste vii au fost supuse grelelor încercări de ordin patologic, tehnic și economic. O adevărată catastrofă se înregistrează în anul 1880, când flagelul filoxeric a distrus complet plantațiunile de vii, dealtfel ca și în toată Europa.

În anul 1881 ia ființă Școala de viticultură din **Mimiș**, care a jucat un rol hotărâtor la replantarea întregii podgorii.

Odată cu importul materialului săditor din alte țări și chiar continente, s'au introdus numeroase boale până atunci necunoscute podgorenilor noștri. Apariția Plasmoparei viticola, Oidiumului, Blacrotului și a diferitelor insecte, alarmează din nou podgorenii ce deabia își reconstituise viile cu sacrificii atât de mari. Nouile împrejurări impun cunoștințe tehnice speciale, a căror însușire întârzie progresul podgoriei și creiază greșeli pe care viitorul este chemat a le corecta cu mare chibzuință.

Fiind preocupați mai mult de lupta contra boalelor repetate, problema varietăților și adaptarea lor la condițiunile locale este aproape omisă, ceea ce, -e resimte îndeosebi în prezent. Din nefericire amestecul cel mai mare de

varietăți să răspândește în special în partea de Sud a podgoriei, une natura și situația terenului intrunesc condițiunile cele mai favorabile culturii viței de vie. Aci predomină varietățile Cadarca, Riesling Italian și Rujița producând renumitul vin roșu din regiunea Minișului și Schiller (vin de culoare roșu deschis) rezultat din amestecul diferitelor varietăți de struguri albi și roșii. În restul podgoriei cu centrul Măderat se cultivă în special Mustoasa din care se obține un vin alb mai puțin alcoolic și destul de plăcut.

Înainte de războiul mondial produsele acestei podgorii să desfăceau cu succes în Austria și actuala Cehoslovacie, unde suprafața viilor era cu totul redusă față de cerințele pieții. Cererea fiind mare se puneau numai problema producției, iar nici decum a desfacerii ca în prezent. Vinurile se căutau atât de mult, încât cumpărătorii arvoneau recolta înainte de cules.

Criza viticolă ce se declară după războiul mondial, nu scutește nici podgoria Aradului. Cauzele crizei sunt de ordin general și local, rezumându-se la următoarele:

1. Întinderea suprafețelor plantate cu vii în întreaga țară și în special la șes, Podgoria Aradului fiind în deosebi periclitată de extinderea enormă a plantațiilor din șesul banatului.

2. Reducerea puterii de consumație din țările industriale importatoare din cauza șomajului.

3. Antarhia care aproape stavilește exportul acestui produs.

4. Lipsa sortimentelor și a standardizării în raport cu noile cerințe.

5. Vinificația defectuoasă.

6. Lipsa de organizare.

7. Întinderea suprafețelor cu vițe hibrizi producători direști din țară, compromite definitiv desfaceră vinului Românesc pe piețele străine.

Aceste mari neajunsuri care se resfrâng deopotrivă asupra viticulturii din întreaga țară, au dat naștere la o serie de măsuri generale și legi cu rezultate puțin satisfăcătoare, deoarece ele n'au fost înțelese de podgorenii obișnuiți în trecut a desface produsele viticole în condițiuni avantajoase. Totul se atribuie conducătorilor, iar unii își formau chiar carieră politică, speculând nedumerirea podgorenilor.

Cele 12000 iug. cad. produc anual cca. 250000 hl. vin. Marele depozite și comercianți de vinuri din Arad și județ au fost nevoiți a lichida acest comerț. Majoritatea chiar pe cale falimentară din cauza crizei neprevăzute, iar exportul aproape nici nu mai este cunoscut. Astfel toată producția apasă aproape numai asupra populației din județ și în special toți gravitează spre Arad. Ținând seamă de faptul că o considerabilă cantitate din recolta viilor din Banat (Teremia-Mare, Tomnatic, Nereu și aliele sate) își găsește debușeu pe piața Aradului printr'o concurență dusă la extrem, ne putem ușor da seama de consecințele nefaste ce se resfrâng asupra Podgoriei Aradului. Fă-

când calculul rentabilității după toate regulile estimației ce cuprinde capitalul angajat în producție, amortizarea instalațiilor, etc., rezultă că valoarea unui litru de vin loco pivniță se ridică la 8—10 lei. Dacă mai adăugăm la aceasta adesele ravagii provocate de diferite boli, insecte și accidentele de grindină, rezultă că munca podgorenilor din ultimii ani se încheie cu mari deficite, ceiace a determinat neglijarea lucrărilor din vii, iar unele să fie chiar părăsite.

Față de această situație precară, specialiștii școalei de viticultură din Miniș, paralel cu îndrumarea tehnică, au căutat să realizeze organizarea economică a podgorenilor, singura în măsură a avea efecte imediate asupra crizei din ce în ce mai accentuată. Când podgoreni dezolați și fără nici un sprijin își pierduseră complet echilibrul și orientarea, intervenția hotărâtă a școalei de viticultură din Miniș și a specialiștilor dela Ministerul Agriculturii determină în anul 1929 înființarea cooperativei viticole „Dealul Curții” din Miniș cu sediul în pivnița Școalei de Viticultură. Deși Ministerul acordase în acest scop un împrumut de un milion lei fără nici o dobândă punându-se la dispoziție în mod gratuit pivnița școalei în capacitate de 130 vagoane cu tot inventarul necesar înființarea acestei cooperative a întâmpinat mari greutăți datorită atmosferei de plină neîncredere creată atunci de câteva cooperative de alt gen, care aduseseră la ruină, din cauza unei conduceri nefaste, un număr însemnat de membri. Cu toată energia depusă de inițiatori, podgoreni au răspuns la început într’un număr relativ restrâns, la apelul de unirea forțelor pentru apărarea intereselor profesionale. Însă spre marea satisfacție rezultatul acestei noi organizații nu întârzie să-și arate efectele de salvare aceluia ce au privit-o cu încredere, ceiace determină în scurt timp înscrierea a peste 200 membri.

Raza de activitate a cooperativei lărgindu-se din ce în ce mai mult, se mai face un împrumut de 200 mii lei la Banca Centrală Cooperativă, care suună precum și întregul milion primit dela Minister s’au restituit.

Acțiunea binefăcătoare a cooperativei se resimte în deosebi în anii 1932 și 1933 când criza viticolă culminează, Prețul vinului din întreaga podgorie este susținut de această instituție. Nu se face nici o transacție importantă în timpul culesului până când cooperativa nu se pronunța asupra avansului ce se acordă membrilor săi. Astfel prețul mustului și vinului din podgorie se ridică dela dela 3—4 lei litrul la 7—8 și chiar 10 lei, iar specialitățile la 15—18 lei litrul.

Ca o continuare a operei de organizare, mai târziu din inițiativa unui număr de podgoreni luminați, ia ființă încă o cooperativă de acest gen „Promontoriul” cu sediul în Arad. Aceste două instituții economice prezintă un scut serios cu perspective de a contribui într’o largă măsură la desfacerea produselor viticole.

În alte țări între cari se numără și Bulgaria, criza a fost remediată printr'o metodică organizare a desfacerii strugurilor de masă pe piața internă, dar mai cu seamă prin export.

Podgoria Aradului cu tot renumele său, produce foarte puțini struguri de masă. Piața Aradului întotdeauna resimte lipsa acestui prețios fruct, fiind nevoită a se aproviziona cu struguri de masă din alte podgorii, câte odată tocmai din Basarabia.

În timpul din urmă în toate țările se face mare propagandă pentru consumarea fructelor, strugurii fiind recomandați ca cei mai binefăcători organismului. Desfacerea îngrijită a strugurilor în chioșcuri special amenajate precum și stațiunile pentru cura de struguri, înlesnesc distribuirea acestui fruct dătător de viață și sănătate unui număr cât mai mare de consumatori.

Fiind în preajma noilor replantări, întrucât viile plantate în urma dezastrului filoxeric au ajuns la limita de vârstă, trebuie să se acorde o deosebită atenție unei replantări raționale cu cele mai alese și adoptabile varietăți de struguri de vin și masă în raport cu noaua orientare de desfacere.

În toamna acestui an pe lângă școala de viticultură Miniș, va lua ființă stațiunea Viticolă pentru experimentarea adaptării a celor mai potrivite soiuri de port-altol și varietăți de struguri necesare noilor replantări. Cu acest prilej se va stăruie asupra stavilirii și dacă s'ar putea chiar asupra desființării plantațiilor celor cca. 500 jug. de vițe hibridi producători direcți, a căror răspândire amenință renumele podgoriei.

Întreaga podgorie fiind legată cu centrele de desfacere prin cele două rețele: C. F. R. și linia tramvaiului electric, asigură valorificare avantajoasă a fructelor la distanțele cele mai îndepărtate. Posibilitatea de transport și condițiunile naturale cu totul favorabile ne îndrituie la îndemnul a cultiva cele mai alese specii și varietăți de fructe, aducătoare de venit producătorului și sănătate consumatorului.

În vederea reglementării comerțului de fructe în funcție de ofertă și cerere, se impune edificarea unei hale de fructe în Arad, unde să se poată conserva eventualul surplusul de fructe până la decongestionarea pieții. Hala mai poate servi și ea o bază solidă pentru organizarea exportului de fructe.

Spre a se ajunge la o complectă înlăturare a crizei, se impune pe lângă replantările sistematice, încadrarea întregii podgorii în organizațiunea cooperatistă de aprovizionare și de desfacere. Astfel de cooperative din Franța, Italia și alte țări viticole, numai din valorificarea subproduselor cum ar fi uleiul extras din semințele boabelor de struguri și altele, își acopăr cheltuelile de administrație.

Numai prin cooperative se pot procura mașinile și aparatele cele mai perfecționate necesare unei vinificații raționale și a valorificării produselor viticole sub forma de must pasteurizat. dovedit prin vitaminele ce le conține

ca cea mai igienică băutură. Aceasta industrie a mustului a luat un avânt mare în Germania, tocmai pentru utilitatea igienică și chiar terapeutică. Proprietatea viticolă din podgoria Aradului este cu totul fărâmițată. cca 80 % din podgorenii posedă numai câte 0,5—2 jug. de vie. În aceasta situație nu se poate concepe o desfacere serioasă și rentabilă a produselor viticole sub orice formă ar fi. Atât piețele interne, dar mai ales cele externe, cer produse standartizate, de calitate și în cantități mari, ceea ce nu pot da miile de parcele cu amalgamul lor de varietăți lipsite de o conducere unitară. Technică avansată și concurența exagerată mărește din ce în ce gustul și pretențiunile consumatorilor, care după cum e și firesc preferă marfa cea mai bună.

Solul de aluviune din lunca Mureșului precum și clima extrem de prielnic, a dat naștere la un număr însemnat de pepiniere de vițe americane și altoite, care constituie un însemnat izvor de bogăție. Multe milioane de lei se încasează anual pentru aceste vițe ce să răspândesc în podgoriile din întreaga țară. Din nefericire în ultimul timp și această ramură de producție trece printr'o mare criză economică, tot din aceeași cauză a lipsei de organizare impusă de nouile cerințe. Și aci se impune unirea forțelor, care realizează condițiunile cerute de cea mai rentabilă valorificare.

În vederea sporirii rentabilității, școala de viticultură din Miniș a acordat o deosebită atenție problemei reducerii cheltuelilor de producție. Principiul cu minimum de cheltueli să se obțină maximum de producție și calitate, constituie baza esențială a rentabilității. Astfel în anul 1935 s'a înființat la școala de viticultură din Miniș stațiunea de avertizare contra manei viței de vie (*Plasmopara viticolă*) și a insectelor ce adesea periclitează roduț viilor. Aceasta stațiune indică podgorenilor momentul oportun de combaterea eficace a boalelor și dușmanilor amintiți, evitându-se în modul acesta stropirile inutile și risipa de capital.

Un dușman mult mai greu de combătut este grindina, care în fiecare an produce pagube însemnate. Contra acestor accidente nu ne putem lupta decât prin diferite asigurări, cea mai recomandabilă fiind asociația mutuală de asigurarea contra grindinei! Cred că oricare podgorean ar contribui bucuros cu o cotizație anuală de ca 100 lei per 1 jugăr cad, ca să fie liniștit atunci când norii negri amenință munca nu numai dintr'un an, ci lovește crâncen chiar în existența lui. Prin această cotizație după cele 12 mii jug. s'ar aduna anual 1.200.000 lei pentru despăgubirea celor loviți de dezastrul grindinei.

Terenurile accidentate ale podgoriei Aradului sunt puse în valoare de brațele vânjoase ale unei populații românești, care s'a înrădăcinat pe aceste meleaguri ca planta ce le asigură existența. Pe lângă faptul că viile pun în valoare terenurile accidentate improprii altor culturi, ele alimentează anual cu

zeci de milioane bugetul statului, în afară de impozitul pe teren, prin taxele vărsate în urma defacerii băuturilor provenite din recolta viilor. Aceste vii mai contribuie într'o largă măsură la rezolvarea problemei muncii rurale spre deosebire de agricultura propriu zisă, cultura vitei de vie necesită un număr mare de brațe în tot cursul anului, unde își găsesc plasament remunerabil micii agricultori a căror muncă nu este atât de uniform repartizată.

Din această scurtă privire rezultă că pitorescul colț pe podgorie, mărginit la o suprafață relativ restrânsă față de întinderea celor 294062 ha teren arabil a județului Arad, cântărește destul de greu în balanța socială și economică a județului.

Iată de ce podgoria merită atenția cuvenită a celor ce conduc destinele județului Arad.

Klosterneuburg, 10 Iunie

Ing. Agr. V. Juncu
Directorul Școlii de Viticultură
Miniș—Arad.

Pădurile statului din Județul Arad sub era maghiară și sub administrația statului român

Intre bogățiile de seamă ale județului Arad se numără și pădurile. Ele sunt chemate a satisface cerințe de ordin material care solicită lemnul, — și însuși prin existența lor constituie un bun de care nu ne putem lipsi și care nu poate fi înlocuit cu altul.

Ca o dovadă ce justifică importanța pădurilor, întâlnești destul de des pe cei ce se interesează de unde să-și procure lemne pentru iarnă.

Deosebit de acestea, prezența pădurilor ne ocrotește de furia apelor, ne domolește vânturile, ne aduce ploaie.

Padurea e plămânul atmosferei în care noi gasim aerul curat plin de oxigen și azot.

Dacă dis de dimineața, între ora 5—6 la gara C.F.R. Arad sau la gara tramvaielor electrice din Arad — Arad-Podgoria — gasești pasageri turiști cu sacul în spate îmbracați la bocanci și haine de sport, cerând bilete cu destinații pentru Șiria, Miniș, Paulis, Valea Cladovei, Radna, Milova, Bârzava, Savarșin, etc. pentru excursii în pădurile »Șiria« (cetatea Șiria), Miniș (cercetând școala de viticultură) pădurile Valea Cladovei și Milovei la Casoaia, padurea Conopului la casa funcționarilor C.F.R. dela obârșia Văii Calacilor și alte multe ținuturi paduroase, unde cercetătorii își găsesc mulțumirea și se desfătează în larg în zile de repaus.

* * *

E momentul să ne oprim puțin și să cercetăm trecutul pădurilor din județul Arad, sub era maghiară.

Sub acel regim pădurile erau amenajate spre a satisface trebuințe de ordin economic și financiar și anume:

Padurile de pe Valea Mureșului și Crișului Alb situate la coline aprovizionau cu lemn piața Aradului și parte din populația dela câmpie.

Pădurile dela câmpia din lunca Mureșului consolidau malurile apei,

ferind comunele riverane de inundații — satisfăceau pe localnici cu lemne și erau amenajate și pentru vânatoare.

Cu 60 ani în urma pădurile ocupau în câmpia Aradului o suprafață cu mult mai mare decât azi. Bătrânii își amintesc că între Chișineu-Criș și Ineu era un trup de pădure neîntrerupt. Mergând cu trenul spre Oradea, pornind din Arad, te conving remizele, mezuinele de arbori și arbori izolați că pădurile au fost suprimate pentru a face loc vetrelor de sate și terenurilor agricole.

Desvoltarea și compactitatea satelor românești în câmpia Mureșului au atras atenția vechiului regim unguresc, care nu vedea cu ochi buni această situație.

Pentru a întrerupe masivitatea elementului românesc a început să colonizeze pe ambele țărmuri ale Mureșului colonii șvabești.

Cu scopul acesta s'a înființat comunele șvabești: Engelsbrunn, Schöndorf, Traunau, Guttenbrunn, Neudorf, Zădărlac, Sântana, Panatul nou, Sânleani.

Vechii proprietari de păduri, contele Wenckheim la Socodor și arhiducele Iosif de Habsburg la Adea — Holumburi — aveau pădurile amenajate și pentru vânatoare.

Pentru lucrări în pădure, agricole și pentru recrutarea servitorilor, au adus coloniști unguri, azi sate ungurești: Țipari contra satelor românești Sinteia Mare, Chișincu-Criș, Chereluș; Satul nou, contra satelor românești Vânători Șepreuș.

Colonizarea unгурilor s'a făcut în acelaș scop de a slabi satele românești și dintre unguri să-și poată recruta armata de servitori și birjari, de care se servea în administrarea averii ce o aveau.

Azi pădurea Socodor și Adea, trecute prin exproprieri la Stat, formează Ocolul Regal de Vânatoare Chișineu-Criș.

E tipică defrișarea ce s'a făcut de unguri în pădurea Măndruloc pe stânga Mureșului pentru vatra satului Schöndorf, defrișare executată dar din cauză inundației după 1860, care a spălat terenul defrișat, s'a zădărnicit flxarea Zădărlacului în lunca. Glogovațul și Schöndorul, cași celelalte sate șvabești până la Lipova a avut însărcinarea de a paraliza acțiunea satelor românești de pe dreapta Mureșului; Măndruloc, Cicir, Sămbăteni, Pauliș și Radna.

Pădurile Statului după unire

Odată cu reîntregirea Statului românesc s'a căutat să se vindece rănila trecutului.

Românii până aci tratați cu vitregie de asupritorii dominației streine, administrația românească le-a dat posibilitatea de a se desvolta —

împlinindu-le pe cât a fost posibil — nevoile în pădure și pășuni comunale.

Astfel s'a expropriat din patrimoniul Statului 15.660 ha din care 13.700 ha pentru pădure comună și 1360 ha pentru izlaz comună.

Pădurea cași izlazul comună au rostul de a îndestula nevoile în lemn și pășune ale populației.

Rezultatele au fost atinse în măsura în care comunele au avut exponenți care să gospodărească averea ce i s'a dat de către Stat.

Azi Statul mai are în județul Arad 56.472 ha de pădure pe care le administrează Direcția Silvică Arad, prin cele 6 ocoale din județul Arad: Bărzava (11.618 ha), Iuliu Moldovan în Ciala (2.694 ha), Pecica (3987 ha), Radna (11.979 ha), Sebiș Moneasa (17.278 ha), și Vărădia de Mureș 8.916 ha).

Direcția silvică de Arad prin organele sale de conducere, control și pază, gospodărește această avere pentru ca să vină în ajutorul armatei, autorităților și populației județului, cu lemnul necesar construcțiilor și focului.

În lucrările de pădure la exploatare, plantație și pepiniere își găsește lucru majoritatea locuitorilor vecini cu pădurea.

Pădurile din județul Arad dau anual spre tăere o suprafață de circa 490 ha cu pădure între 90—100 ani și se răresc păduri mai tinere pe o suprafață efectivă de circa 1000 ha rezultând în mediu o valoare de vânzare loco pădure, considerând materialele fasonate în regie pentru cele dintâi produse principale la 40.000 lei ha și pentru cele secundare din rărituri la 30.000 lei ha.

Suprafețele exploatare sunt împădurite imediat după tăere spre a nu se îmburueni și a nu da prilej ploilor să ducă pământul bun de pădure ce s'a format sub pădurea bătrână.

Astfel în ultimii cinci ani — 1934/1938 — s'a împădurit prin plantații și sămănături în cele 6 ocoale de mai sus, 3700 ha.

Suprafețe exploatare și neîmpădurite nu sunt.

Amenajamentele în vigoare și în curs de întocmire, care reglementează exploatarea pădurilor Statului, țin o evidență strictă a tăerilor și împăduririlor, condiționând tăeri care să nu depășească posibilitatea normală — și obligând ocoalele la reîmpădurirea imediată a suprafețelor — care nu se regenerează pe cale naturală.

* * *

Starea pădurilor s'ar îmbunătăți simțitor dacă populația ar da concursul necesar autorităților și organelor silvice, respectând bunul public — pentru reprimarea delictelor la lemne și pășune — dar mai cu seamă evitarea incendiilor în păduri.

Decretul lege No. 1977/1938 publicat în Monitorul Oficial No. 122 din 30. V. 1938, privitor la controlul circulației materialului lemnos umple un gol în legislația noastră silvică, decret lege menit să rânduiască circulația lemnului dela tulpina copacului până la consumator.

Dispozițiile actuale care opresc pășunatul în padu e nu trebuesc privite ca ostile crescătorilor de vite deoarece ele decurg din aplicarea strictă a legii — Codul Silvic.

Populația trebuie să-și gospodărească și să pună în valoare izlazarile actuale, transformându-le unde se poate în trifoiști și lucernării, iar în rest să le îmbunătățeasca.

În felul acesta pădurea își câștiga liniștea de care are absolută nevoie și numai este bătătorită de vite, cari în realitate obolesc numai și nu găsesc mai nimica de pășunat.

Intrăm în mersul normal al vremii, cu respectarea celor de mai sus, când fiecare bun în cazul de față — pădurea — își va păstra caracterul și destinația ei firească de fabrică naturală producătoare de material lemnos și dătătoare de alte bunuri accesorii ce decurg însuși prin existența ei spre folosul tuturor.

Îubind pădurea ocrotind-o mărim procentul ei în județul Arad și în acelaș timp dovadă de mai multă civilizație.

Ing. I. Diaconescu

șeful Culturii pădurilor Direcțiunea Arad.

CULTURA TUTUNULUI

Putem spune cu drept cuvânt, că nu este o plantă mai cunoscută pe glob, și căreia omul să-i fi dat atâta importanță ca tutunul. Din discuțiile pro și contra întrebuirii tutunului s'a născut o întreagă literatură, aproape în toate statele.

Tutunul este o pasiune, care în măsură cumpătată, oferă organizării o dispoziție plăcută.

El a fost descoperit de expediția lui Columb în America în anul 1492, pe insula Goan-Hani (San-Salvator).

În Europa a fost introdus întâi în Spania, sub forma de foi, de Ferdinand Cortez în anul 1519, iar semințele de tutun au fost aduse de Hernandez de Oviedo în 1525.

Cel care s'a interesat însă mai deaproape de aceasta plantă a fost Jean Nicot pe la 1559. El a oferit tutun Episcopului din Lisabona, care găsindu-l minunat, i-a dat numele »d'Herbe du Grand Prieur«. Nicot întorcându-se în Franța în 1561 oferă tutun Reginei Catherina de Medicis, care îl introduce apoi la curtea sa, de unde încetul cu încetul se răspândește în întreaga Franța, și apoi în celelalte state.

În anul 1690 botanistul Tournefort, în onoarea introducătorului îi dă numirea de »nicotiana« de unde vine și numele științific de »nicotiana tabacum«.

În România tutunul a fost introdus în a doua decadă al secolului XVII de către Turci, de unde ne-a rămas până azi anumite denumiri ca: tutun, ciubuc, etc.

În județul Arad el a fost introdus de către coloniștii germani, care venind din provinciile Rhenane, unde aceasta plantă se cultiva foarte mult, au adus cu ei, obiceiul fumatului.

Treptat, treptat obiceiul fumatului răspândindu-se tot mai mult, a sugerat conducătorilor, să profite de aceasta, punând diferite taxe, care aduceau un venit sigur statului. Astfel diplomatul englez Tomas Thornton prin 1775 vizitând țara noastră a publicat în urmă la Paris o lucrare »L'Etat actuel dela Turquie, de la Moldavie et de la Valachie« în

care arată că veniturile visteriei Moldovei în anul 1775 din tutun erau de 50.000 lei.

Azi venitul ce-l aduce cultura tutunului prin monopolul exercitat de stat este de circa 4 miliarde lei anual.

În anul 1937 s'au cultivat în toată țara 14.485 Ha cu tutun, de către un număr de 39.909 cultivatori, iar în județul Arad suprafața de 517 Ha 75 arii, o suprafață destul de apreciabilă.

Varietățile de tutun ce se cultivă în județul nostru sunt: Banat, o varietate de producție mare, ce se întrebuițează la confecționatul țigaretelor, și varietatea Sătmărean, varietate tot de producție mare, care se întrebuițează la confecționatul țigarilor de foi.

Varietatea Banat numită și Gartenblätter sau Rethati, a cărei origină a fost comuna Rethat azi Wiesenhardt din județul nostru, se cultivă pe $\frac{2}{3}$ din suprafața întrebuițată la cultura tutunului, iar pe restul de $\frac{1}{3}$ se cultivă varietatea Sătmărean.

Comunele de cultura tutunului din județul Arad sunt următoarele: Andrei Șaguna, Caporal Alexa, Cruceni, Comlauș, Dorobanți, Engelsbrunn, Olari, Șagul, St. Paul, Șicula, Șimandul de sus și de jos, Șilindia, Tipari, Turnu, Wiesenhardt, Zimandul-Cuz, Zimandul-Nou și Zadarlac. Cultura tutunului cere multă pricepere și'n deosebi multă răbdare. Din punct de vedere al repartiției muncii pe întreg anul tutunul e planta, care se pretează în cel mai înalt grad la aceasta, întrucât munca începută în primăvară nu se termină decât către primăvara anului următor, odată cu vânzarea tutunului C. A. M.-ului.

Operațiile culturale sunt în rezumat acestea:

Terenul. Tutunului îi place în deosebi terenuri nisipo-argiloase cu puțin calcar (terenuri proprii pt. cultura viilor). Terenul afectat culturii tutunului trebuie bine prepătit prin arături și grapări repetate, în genere trei, din care una pentru întoarcerea miriștelor, alta toamnă profundă și alta primăvara, când terenul e burienos. Aceasta ultima arătură se poate înlocui și cu întrebuițarea cultivatorului, când terenul e curat.

Sămănatul. Pe la 20—25 Martie începe sămănatul în răsadnițe calde, întrebuițându-se $\frac{1}{2}$ gram de sămăntă la m^2 . Pentru cultura unui Ha de Banat avem nevoie de $35 m^2$ de răsadnițe, iar pentru a unui Ha de Sătmărean $25 m^2$. Răsadul se desvoltă treptat, treptat până la 10 Mai, când începe transplantatul, adică plantatul definitiv pe teren. Răsadul în acest timp se udă zilnic, se aerisește, se plivește, se stropește cu sulfat de cupru preventiv contra boalelor, se face terotaj (adică se presară deasupra mraniță) etc.

Transplantatul. Odată rasadul ajuns la patru foi, când are și rădă-

cini bine dezvoltate, se ia din rasadnițe și se plantează pe câmp. Se recomandă ca transplantatul să se facă cât mai timpuriu, pentru ca plantele să aibă timp să se desvolte până începe perioada căldurilor. În general el începe la 10 Mai și trebuie terminat la 1 Iunie. La un Ha de tutun cultivat cu varietatea Banat întră 40.000 fire la distanța de 60 40 cm., iar la un Ha cultivat cu Sătmărean la distanța de 90 70 cm., întră ca. 16.000 de fire. În timpul creșterii plantelor și până la recoltat, se fac următoarele operațiuni de întreținerea piantațiunilor: trei prașile la diferite epoci și un mușuroit, politul (care are de scop îndepărtarea foilor de poală, ce n'au nici o valoare industrială), cârnitul, (ruperea floarei, pentru a putea obține tutunuri mai tari la fumat), copilitul, (ruperea copilelor), etc.

Culesul. Se execută în momentul când foile au ajuns la maturitatea industrială, moment care se poate preciza, prin cunoașterea unor caractere bine determinate. El se face treptat, fiind nevoie de a trece cu culesul de ca 5—6 ori prin plantații. Foile aduse acasă se înșiră pe sfoară după mărimi, iar șirele rezultate se usucă afară, pe corleți la soare, la varietatea Banat, și în magazii bine aerisite la varietatea Sătmărean. Producția la Ha variază dela an la an, deoarece depinde în mare măsură de condițiile atmosferice, astfel în anul 1935 am avut o producție medie pe Ha 856; în anul 1936 am avut o producție medie pe Ha 1086 în anul 1837 am avut o producție medie pe Ha 1133 Kgr.

Această producție crescândă se datorește și îmbunătățirii progresive a operațiunilor culturale.

Păpușitul. După ce tutunul s'a uscat, el se păpușește de către cultivatori după mărime, culoare și calități.

Recepția, adică vânzarea tutunului de către cultivatori se efectuează în cursul lunilor Decembrie și Ianuarie.

El se aduce în baluri, se cântărește, i se apreciază calitatea și după ce se încheie contul fiecărui cultivator i se achită prețul.

Pețul mediu a variat în ultimii trei ani astfel:

In anul 1935	prețul mediu al unui kgr. de tutun	a fost de	18.71 lei
„ „ 1936	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „	„ „ „ „	17.16 lei
„ „ 1937	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „	„ „ „ „	17.69 lei

iar venitul brut a fost:

In anul 1935	lei 15.415 la Ha
„ „ 1936	„ 18.635 „ „
„ „ 1937	„ 20.042 „ „

Cantitatea totală recoltată și suma achitată a fost următoarea:

In 1935 s'au recoltat	485.171 kgr.	pentru care s'a platit lei	9.077.569
" 1936 " "	657.661 " "	" " " "	11.249.490
" 1937 " "	586.057 " "	" " " "	10.367.348

Centralizând toate aceste date obținem următorul tablou:

Țării	Suprafața cultivată Ha ar	Producția medie pe Ha Kgr	Prețul mediu pe Kgr. Lei	Venitul brut pe Ha Lei	Cantitatea totală Kgr.	Suma totală plătită Lei
1935	566.31	856	18.71	15.415	485.171	9.077.569
1936	605.38	1086	17.16	18.635	657.661	11.249.348
1937	517.75	1133	17,69	20.042	586.057	10.367.348

Socotind că munca necesită de cultura unui Ha de tutun ar fi de 12.000 lei, urmează că venitul net este de 8.000 lei la Ha. Dacă din calcule reese, că venitul net nu este tocmai mare, aceasta se datorește faptului, că s'au trecut cu plată absolut toate zilele de muncă efectuate de membrii unei familii de cultivator, chiar și cele efectuate în cursul iernei, la alesul și păpușitul tutunului, timp care nu ar fi putut fi întrebuințat la alte munci. Pe lângă acest câștig, tutunul îngrașă pământul, îl lasă curat și este o admirabilă plantă premergătoare grâului, care dă o recoltă de cca 200—300 kgr. la Ha în plus după tutun. E regretabil că cultivatorii de tutun nu pot profita de aceasta, întrucât în majoritate ei fiind săraci, arendează locurile pe care fac culturi plătindu-le cu toate acestea cu 3000—4.000 lei hectarul.

C. A. M. ajută pe cultivatorii de tutun dându-le o primă de 1000 lei la Ha; deasemenea li se dau avansuri de 3000 lei la Ha primăvară, când este știut, că plugarii sunt lipsiți de bani. Le distribuie rafie, pentru legat păpușile de tutun, și sulfat de cupru, pentru stropit contra boalelor, în mod gratuit. Le procură fonduri pentru construirea de magazii pentru uscat și păstrat tutunul, din care o parte cu dobândă mică pe 5 sau 10 ani, iar alta în mod gratuit, ca ajutor. O altă binefacere a C. A. M.-ului este că asigură recolta contra grindinei, plătind cultivatorilor despăgubiri pentru daune cantitative și calitative suferite de plantațiile de tutun; deasemenea se plătesc despăgubiri pentru pierderile suferite prin inundații, etc.

In rezumat cultura tutunului prezintă următoarele caractere:

1. Față de venitul net sigur și față de avantajele ce le oferă C. A.

M. cultivatorilor de tutun, cultura tutunului este o cultură sigură și rentabilă.

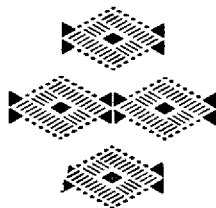
2. E o plantă, care pe unitate de suprafață dă cel mai mare venit brut.

3. E o cultură, care remediază șomajul rural, absorbind toată munca cultivatorilor pe întreg anul.

4. E o plantă anuală ce ocupă un loc de frunte în asolament, fiind în deosebi o admirabilă plantă premergătoare grâului.

5. E în fine o cultură, care aprovizionează în mod continuu și sigur bugetul statului, cu sume destul de considerabile.

N. ANAGNASTOPOL
Inginer agronom inspector

Activitatea Camerei de Agricultură

începând din 1 Martie 1938 până în ziua de azi.

I. Agricultura

Activitatea Camerei de Agricultură, a fost îndreptată în două direcții: îndrumarea tehnică a agriculturii și ajutorarea prin mașini, semințe, pomi, produse chimice etc.

a) Cunoscând că în special micul proprietar pentru a-și însămânța în ogrorul său o sămânță bună și din varietăți alese, sau îi este peste puteri de a veni în contact cu producătorul; pentru a-i înlesni procurarea, Camera de Agricultură a luat măsuri și a distribuit pentru sezonul însămânțărilor de primăvară, următoarele semințe, pe un preț mult redus față de cel din comerț.

1000	kgr.	cânepă
10000	„	orz
1700	„	lucernă
8400	„	ovăs
4651	„	trifoi
3500	„	porumb
4210	„	sfeclă de nutreț
510	„	soia
12	„	zarzavaturi
1000	„	bumbac

S'a realizat două favoruri de importanță prin acțiunea de sus și anume: s'a înlesnit plugarilor procurarea de semințe eftine și s'a făcut posibil ca să-și procure semințe de varietăți alese, pentru gospodăriile lor. Metoda aceasta de a distribui semințe sătenilor pe cât de veche, pe atât s'a dovedit a fi de bună, fiindcă fiecare plugar este sigur că sămână în holda sa bob de bob ales și nu burueni, neghină, etc.

b) Indrumarea tehnică a producției agricole :

În această direcție s'au urmărit următoarele :

Pregătirea terenului în vederea însămânțării, ogoare, grăpări, etc.

Facerea însămânțării la timp, pentru care s'au dat îndrumări, etc.

Îngrijirea culturilor până la maturitatea lor, prășile la timp, etc.

Tempul de recoltare și înmagazinare a produselor obținute.

Pentru a se aduce toate acestea la cunoștința săteanului, Camera a făcut publicațiuni, iar de către personalul tehnic dela centru precum și al Circumscripțiilor agricole, s'au ținut o serie întreagă de cursuri și conferințe la sate și toți cei ce au fost dornici de a-și face o raționalizare a producției în gospodăria lor, au primit îndrumări dela personalul tehnic agricol.

Afară de semințele de varietăți alese, Camera a înlesnit și procurarea de mașini agricole: pluguri, grape, mașini de sămănat, etc., care au fost date pe preț foarte efitin față de comerț.

Am distribuit astfel:

20 sâmanători pentru grâu

3 „ „ trifoi

5 tocători de sfeclă

298 pluguri cu o brazdă

22 „ „ 2 brazde

16 prășitori

Ministerul ne-a trimis 4 tractoare, cari le punem în folosința plugărimeii, arându-i pământul abea pentru 250 lei jugh. cad.

În sezonul anului crt. s'au arat astfel peste 300 jugh. cu aceste tractoare.

II. Pomicultura

Pentru continuarea programului ei pomicol, Camera a dat anul acesta din pepinierele ei următorii pomi fructiferi:

2745 meri

993 peri

5317 pruni

1299 nuci

977 cireși

307 vișini

3509 caiși

5963 pierseci

148 castani

14990 salcâmi

Distribuirea pomilor s'a făcut tot pe preț redus de 10—5 sau 3 lei

bucata, sau chiar și în mod gratuit în regiunile pomicole și mai sărace ale județului.

Pentru combaterea bolilor și insectelor în pomicultură s'au distribuit diferite preparate insecticide, Neodendrin, Sulfat de cupru, Arnette, Libex și leșie de tutun.

Atât în decursul iernii cât și a primăverii și în decursul lunilor de vară pomicultorii au primit permanent sfaturile necesare în ale combaterii dușmanilor vegetali, ba ceva și mai mult, Camera a trimis din regiune în regiune echipele ei volante provăzute cu toate cele necesare, cari au cutreerat satele, au examinat grădinele și livezile de pomi și au stropit acolo unde credeau că este necesar, în fața publicului, adunat de dorul de a-se deprinde cu măsurile eficace necesare de luat, în vederea combaterii dușmanilor feluriți ce se ivesc și periclitează recolta.

Pentru distribuirea de anul viitor în pepinierele Camerei, s'au alțoit cca 40 mii pomi de toate spețele, cari au reușit foarte bine. S'au făcut și aici stropirile necesare.

Silvicultura

În vederea plantării râpelor, torenților de prin pădurile comunale, Camera a înființat pe lângă cele ale Regimului Silvic o mare pepinieră de de arbori silvici la Ceala, subvenționând-o cu suma de lei 100.000 numai în anul crt. Din această pepinieră urmează să se alimenteze regiunile unde crede că va fi nevoie.

Viticultura

Avem în județ peste 14.000 jug. cu vie. În ultimul timp aceste vie au devenit într'atât nerentabile, încât proprietarii lor le lasă pârloagă în mare parte, deoarece prețul vinului este foarte redus față de cel al uneltelor și fabricatelor necesare la munca și buna întreținere a viei.

Pătrunsă de dorul de-a le sta și podgorenilor întru ajutor, Camera a procurat 5 vagoane sulfat, pe care l-a distribuit viticultorilor cu 4—5 lei la kgr. mai efin decât în comerț.

A mai distribuit Camera și alte preparate necesare combaterii ca arsinette, etc.

Afară de aceste acțiuni viticole, Camera prin organele ei a activat și în Comisia de delimitarea zonelor viticole din județul Arad, în așa fel că pe sfârșitul lunii Mai s'au terminat toate lucrările acestei Comisii care a lucrat timp de 2 ani.

A rămas să obținem dela Minister aprobarea cuvenită, ca astfel aceste zone să fie stabilite definitiv între granițele văzute la fața locului, pentru fiecare comună în parte.

Prin cele 13 stațiuni de avertizare, ce avem, de comun acord cu Școala de Viticultură Miniș, s'a căutat ca podgoreni să fie întotdeauna și la timp avertizați de pericolul manei, ori alte necazuri cari mereu trebuiesc combătute în vederea reușitei recoltei.

Zootehnie

În interesul raționalizării creșterii vitelor, ca în alți ani și anul crt. Camera a organizat târgurile de reproducători obișnuite, prin care a înlesnit comunelor să-și procure exemplarele corespunzătoare de reproducători.

La aceste cumpărări a acordat și ajutoare care natural variază dela comună la comună, după puterea financiară. Am avut în total 7 târguri de felul acesta și anume: în Buteni, Ineu, Pâncota Arad, Pecica, Chișineu-Criș și Bârzava.

S'au cumpărat de comune la aceste 7 târguri: 7 armăsari, 75 tauri 28 vieri și 10 berbeci. Ajutorul dat de Camera comunelor și Asociațiilor de pășunat pentru cumpararea de reproducători se ridică în prezent la suma de lei 177.000.

Acele comune cari nu și-au aflat reproducătorii corespunzători în județ au fost conduse de organele Camerei pe la târgurile din Transilvania. Mediaș, Sibiu, Tg. Mureș, etc., unde au putut afla ce le lipsește.

Cu aceste ocazii, Camera a invitat și a călăuzit și crescători particulari, din județ, cari au voit să-și procure vite de soi pentru prăsilă. S'au cumpărat cu aceste excursii: 18 tauri, 10 vaci și 32 juninci de rasa Simental și Pinzgau.

Deasemenea Camera a cumpărat din străinătate pentru nevoile din județ, un taur de rasa Podolica pentru care a dat suma de lei 100.000.

Comunale au primit din partea Camerei ajutor și transportul gratuit iar particularii jumătate din speșele de deplasare și transportul vitelor până la destinație.

În scopul programului zootehnic mai sus amintit, Camera a contribuit cu un real sprijin la susținerea stațiunilor de montă, întrucât a suportat din fondurile ei 50% din speșele de transport dela depozit la stațiune și retur.

Afară de aceasta, Camera are în județ 3 stațiuni proprii cu armăsarii Statului, care le alimentează din bugetul ei propriu.

Pentru crearea de loturi de creștere a distribuit un număr însemnat de păsări la mai mulți crescători și anume;

- 18. cocoși . . . Rhode Island și
- 36. găini . . . Plymouth

16.	rațe	Pescing
10.	gâște	Emden
7.	curcani . . .	Bronzați
380.	ouă de găină	
130.	„ „ raată	
100.	„ „ găscă	

Din aceste loturi se vor răspândi soiurile și se va îmbogăți sângele de rasă în curțile țărănești dela țară, unde sunt introduse.

Pentru combaterea bolilor, a dat ajutoare la procurarea serurilor și vaccinului, achitând astfel o contribuție de 58.000 lei, iar pentru oi 2000 capsule de Galbinol. La fel s-a activat cu succes în unele comune, unde s'au luat măsuri pentru combaterea peștei porcine.

S'au dat ajutoare stuparilor la procurarea uneltelor de stupărie și fagurilor artificiali.

Societatea Apicolă Arădana, care funcționează pe lângă Camera și are peste 780 membri. a luat de comun acord cu Camera, toate măsurile de protejarea apiculturii, cari în timpurile grele de azi și fără recoltă, au nevoie de multă bunăvoință dela conducători.

Propaganda

Camera a scos Buletinul ei cu mici întreruperi, aproape în fiecare lună. Prin acest Buletin se ține contactul între satean și Camera, prin el se propagă toate acțiunile și prin coloanele sale se difuzează sfaturile necesare publicului din provincie, în orice materie de agricultură, zootehnie, legi ordine etc.

Afară de Buletin, cunoștințele practice agricole plugarești au fost propagate și prin cursurile și conferințele organizate la sate, la care delegații Camerei au dat deslușirile necesare, sfaturi și îndrumări în materie de breslă.

Pentru o mai bună reușită în domeniul propagandei agricole la sate, Camera a platit din fondurile ei 600 abonamente la revista »Drumul Nou« a Uniunii Camerelor Agricole care a răspândit-o gratuit între tot atâția cetățeni agricultori din acest județ.

Au fost organizate în anul crt. în total 65 cursuri și 142 conferințe la sate.

Au fost distribuite afară de Buletin și Drumul Nou, cu scop de propagandă 19.300 broșuri, cărți de popularizare etc. Cu aceste broșuri și cărți de popularizare au fost înființate peste 163 biblioteci populare la sate.

Arad, 25 August 1938.

SITUAȚIA POMICOLĂ A JUDEȚULUI ARAD

După ultimele situații statistice, județul Arad dispune de 2975 Ha. plantații de pruni și 1497 Ha. plantații cu alți pomi fructiferi, suprafețe ce în raport cu solul, expoziția terenului și climat, care sunt cât se poate de prielnice pomiculturii, sunt mult prea mici față de suprafața totală a județului, reprezentând abia 0,75 % din aceasta, adică un total de 4.472 Ha.

Pe suprafața de mai sus sunt plantați un număr de cca. 1.600.000 pomi, din care marea majoritate o constituie prunii cari sunt în număr de cca 1.200.000. Celelalte specii pomicele sunt reprezentate mult mai slab, venind în primul rând mărul, apoi caisul, cireșul și vișinul, părul, piersecul și migdalul și un urmă gutuiul, cari toate laolaltă abia dacă ajung la un număr de 400—450.000.

Repartiția acestor pomi în județ, în afară de pruni cari sunt peste tot, este făcută după configurația terenului și împrejurările climatice. În regiunea de deal și coline din plasele Hălmagiu și Șebîș, predomină mărul și părul, în special varietățile de iarnă. Tot aci mai găsim și un număr însemnat de cireși, în majoritate însă sălbateci. Urmează apoi regiunea de podgorie unde găsim caisul, piersecul, cireșul, vișinul și migdalul și destul de răspândit găsim aci și părul, dar mai mult varietăți de vară. În fine este regiunea din lunca Mureșului (plasele Aradul-Nou și Radna), cu pruniști întinse și foarte puține alte specii de pomi.

De amintit este apoi nucul în toate regiunile județului, dar care până la punctele în aplicare a legii de protecția nukului, a fost tăiat fără cruțare, în special în regiunile de deal, fiind căutat de diferite întreprinderi exportatoare. Din aceste motive, în prezent numărul lor este foarte redus și la o îmbunătățire a situației în aceasă privință, nu se poate ajunge decât printr'o conștiincioasă aplicare a legii susamintite.

Situația fitosanitară a plantațiilor pomicele.

Incepând dela granița de Vest, din hotarul cu Ungaria, toate speciile pomicele, în afară de prun, gutui și cais, prezintă atacuri foarte puternice

de *Aspidiotus perniciosus* (Păduchele țestos din San-José), atac ce cu cât ne apropiem de coline și dealuri, devine mai puțin pronunțat, până ce dispare în plasa Hălmagiu. Tot în regiunea de câmpie și podgorie întâlnim aproape în fiecare an atacuri foarte puternice de albiniță (*Aporia crataegi*) și atacuri de *Schizoneura lanigera* (păduchele lănos al mărului), precum și de gărgărița florilor de măr și păr (*Antonus pomonella* și *A. piri*), ca să nu mai amintim de multe alte insecte ce se găsesc într'o măsură mai mică. De amintit este apoi păduchele verde de frunze al piersecului (*Aphis persicae*) care pricinuește pagube foarte mari în regiunea de câmpie și podgorie.

Regiunea de deal stă mult mai bine în această privință deoarece numărul paraziților anuali este mult mai redus aci. Dintre aceștia cei mai de temut și care din cauza prea puținei atențiuni ce s'a dat plantațiilor, s'au răspândit în proporție foarte mare, sunt toate speciile de păduchi țestosi, în afară de cel Sanjosé, care ajung în multe plantațiuni se acoperă tulpina și ramurile mai groase ale pomilor, în întregime, ducând astfel la pieirea lor.

Dintre boatele criptogamice, la câmpie și la podgorie în ultimii ani s'au prezentat atacuri foarte puternice de *Monilia laxa* și cinereia, la cași, vișini, cireși și pierseci, boală ce au cauzat pierderi mari în plantațiuni, prin uscarea complectă a pomilor. Deasemenea crăpatul merelor și perelor (*Fusicladium*) pe zi ce trece se răspândește tot mai mult în județ și rar găsim plantațiuni neatacate de această boală.

Alți dușmani de temut, mai ales pentru pruniștele noastre sunt mușchinii și lichenii, care în regiunea de deal sunt într'o așa mare măsură, că prunii din cauza lor produc cât se poate de neregulat, abia la 4—5 ani odată.

Ofensiva fitosanitară întreprinsă de Camera de Agricultură în ultimii ani, nu și-a ajuns nici pe departe scopul urmărit, cu toate că s'au întrebuințat cantități apreciabile de produse insecticide și fungicide, dar stropirile s'au făcut fără ca în prealabil să se fi procedat la o curățire radicală a pomilor, așa că efectul lor nu a fost cel așteptat, iar populația neobservând nici un rezultat depe urma lor, și-a pierdut toată încrederea în acele preparate, care de altfel sunt și mult prea scumpe pentru populația săracă a județului.

Producția și valorificarea ei

Din cele de mai sus se poate deduce că nu dispunem de producții pomicele prea abundente, dar mai ales din cauza puținelor îngrijiri ce s'au dat plantațiilor, nu dispunem de producțiuni regulate.

În privința producției, în primul rând vin pruniștele din lunca Mureșului, care din cauza varietății (prună roșie de țuică) nu pot fi folosite decât la fabricarea rachiului, care prin calitatea sa, a izbutit să câștige multe piețe din țară. Tot o producție însemnată de prune, dar foarte neregulată,

găsim și în plasele Hălmagiu și Șebiş, unde pe lângă pruna mică neagră ce nu poate fi folosită decât la fabricarea rachiului, mai găsim în proporție destul de mare prunele de Bistrița și Tuleu gras, care încă de mult timp au reușit să desvolte în regiune o industrie a magiunului de prune, căutat mult pe piețe, atât pentru consumul intern, cât și pentru exportul în Ungaria și Germania mai ales.

Tot în regiunea de deal găsim producția apreciabilă de mere (Jonathan, Batul, Poinic, Șiculan și diferite varietăți de Ranete, precum și o mulțime de varietăți locale, cu o valoare comercială redusă) și de nuci, cari își găsesc totdeauna plasament pe piața Aradului, în special la târgul de fructe ce se ține în fiecare an la începutul lunii Noemvrie, și la care totdeauna pe lângă reprezentanții diferitelor întreprinderi comerciale din țară, se găsesc și mulți reprezentanți din țările vecine. Târgul acesta oferă aproape întotdeauna o posibilitate foarte avantajoasă de desfacere a produselor pomicole, în special a magiunului de prune și a fructelor (nuci, mere și mai puțin pere și gutui).

Producții însemnate avem — cu mici excepțiuni când recoltele sunt distruse de gerurile târzii de primăvară — la cais, persec, cires și vișin, în regiunea de podgorie și câmpie. Toate aceste fructe, care în majoritate se desfac pe piața Aradului, găsind aci și reprezentanții diferitelor întreprinderi comerciale din capitală, precum și din orașele mai mari din Țară și străinătate, sunt prea puține pentru a satisface cerințele pieții.

Perspective pentru viitor

Din cauza paraziților vegetali și animalii, precum și din cauza puținelor îngrijiri, în special a puținelor tăieri ce se aplică plantațiilor de pomi fructiferi, cu toate că numărul pomilor ce se plantează, crește dela an la an, producția lor pare a înregistra o scădere destul de apreciabilă, așa că organele tehnice agricole au datoria de a împiedeca acest rău și de a căuta ca printr'o organizare a desfacerii produselor pomicole, ce nu se poate obține decât printr'o normalizare a producției la care se poate ajunge prin tăieri regulate și la timp făcute; și să însuflească încrederea micului agricultor în plantațiile de pomi, în special în regiunile de deal, unde toate celelalte culturi agricole sunt deficitare, dar cu toate acestea ele se mențin, necedându-și locul plantațiilor de pomi, cari ar putea să le asigure venituri foarte frumoase.

O îndreptare în acest sens nu poate făcută însă atâta timp cât nu vom avea în județ un centru viti-horticol în regiunea de podgorie și un centru pomicol în regiunea de deal (în plasa Hălmagiu sau Șebiş), cate pe lângă un inventar cât se poate mai complet, vor trebui înzestrate cu câte o livadă

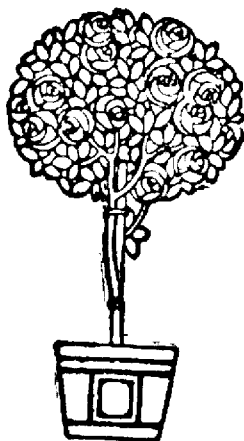
demonstrativă, unde să se poată ține cursuri în tot timpul anului, când sunt lucrări cari în prezent nu se execută de pomicultorii noștrii. În aceste livezi demonstrative, micul pomicultor se va putea familiariza cu toate lucrările pomicole, fără de care nu mai putem spera a ne menține producția de fructe.

Ce se impune însă mult mai urgent, este deparazitarea tuturor plantațiilor, la care trebuie să se lucreze fără nici o cruțare. În special e nevoie ca toate pepinierele pomicole, să fie controlate foarte riguros și toate acelea ce sunt contaminate de boale sau insecte ce se pot răspândi prin materialul săditor, să fie urmărite până la desființarea lor, iar pepinieriștilor ce neglijează acest lucru, să nu li se mai acorde în viitor autorizații de a-și înființa pepiniere de pomi.

Din cele de mai sus se poate vedea că în prezent perspectivele de viitor ale pomiculturii județului nostru nu sunt prea mulțumitoare, fapt ce trebuie să ne determine la o acțiune imediată și cât mai energică, în special în privința deparazitării plantațiilor, atât în câmpie cât și în toate celelalte regiuni pomicole.

O acțiune, care necesită un timp mai îndelungat, ar fi aceea de a ajunge la o majorare a producției de caise și mai ales de piersece. În prezent județul Arad dispune de un număr însemnat de pierseci, dar răul este că aproape 90% din ei sunt nealtoiți, sau dacă sunt altoiți, sunt varietăți fără valoare comercială, fapt ce contribuie într'e măsură foarte mare la deprecierea prețurilor la varietățile valoroase, la a căror sporire trebuie să tindem. Deasemenea e necesar ca să ajungem a nu avea un număr prea mare de varietăți, ci din varietățile ce sunt mai mult căutate pe piață, să dispunem de suficiente fructe pentru a asigura o desfacere normală și continuativă pe piață, lucru ce trebuie urmărit la toate speciile pomicole.

Ing. Agr. I. Crișan — Șiria

Bovinele din județul Arad și mijloacele de îmbunătățirea lor

Trebuie să recunoaștem că în județul Arad, creșterea vitelor este în plin progres. Agricultură fără creșterea vitelor, nu poate aduce un venit mare și sigur.

Produsele agricole întrebuințate la hrana vitelor ne dau: muncă, carne, lapte, bălegar, etc., care au o valoare mai mare decât atunci când se vând sub forma brută (porumb, orz, ovăs, mazăre, fân, etc.)

Agricultorul pelângă că își valorifică mai bine produsele, dar cu bălegarul obținut îngrașă pamântul, restituindu-i astfel ceia ce a fost luat de plante.

Boii ne dau munca și bălegarul, iar vacile ne dau laptele, vițeii, munca și bălegarul.

Atât boii cât și vacile prin tăiere dau carne, pielea și oasele, care aduc crescătorului beneficii destul de mari.

Bovinele în județul Arad după rase se împart în: rasa Simenthal, rasa Podolică și rasa Pinzgau.

Cu creșterea rasei Simenthal, se ocupă mai mult locuitorii dela șes dia plasa Pecica, Arad, Șiria, Sântana și mai puțin cei din plășile Ineu, Chișineu-Criș, Sebeș și Radna.

Cu creșterea tăurașilor din rasa Simmenthal, se ocupă mai mult locuitorii din comunele Peregul mare și mic, Pecica, Rovine și Buteni, iar dintre proprietari mari, Dl. Birtolon în comuna Conop și Arad și Dl. Purgli în comuna Șofronea; în restul comunelor se ocupă agricultorii mici și mijlocii.

Reproducători din rasa Simmenthal necesari comunelor și Asociațiilor de pășunat din anul 1926 și până în prezent s'au cumpărat prin majoritatea lor prin Camera de Agricultură Arad, din județele cele mai avansate în creșterea vitelor cum este Târnava Mică (Mediaș), județul Mureș (Târgu Mureș), județul Timiș Torontal (comunele Grabaț și Comlăuș). În repetate rânduri Camera de Agricultură Arad și comunele din

judet, au importat tauri de rasa Simmenthal din Elveția și Austria.

Numărul vitelor bovine de rasa Simmenthal în județul Arad, în 1938, este de 56.848.

Numărul taurilor comunali este 448 bucăți, tauri particulari 73 și tauri sub 2 ani 521.

Trebuie să recunoaștem că nu toate aceste vite trecute ca rasă Simenthal sunt curate, ci în majoritatea lor sunt corcice cu rasa Podolică sau Pinzgau.

Rasa Simenthal își are originea în cantonul Berna din Elveția pe valea apei Simme. Această rasă a fost selecționată în direcția mărireii producției de lapte și a carnei. Vacile dau lapte în cantitate medie de cca. 3500 litri anual. Greutatea lor este de 600—650 kgr. Laptele este ceva mai sarac în unt decât cel dela rasa Podolica. Rasa Simenthal este mai precoce decât cea Podolica, se îngrășe mai repede și se poate ajunge cu ușurința până la 1000—1200 kgr. bucata.

Boii pentru muncă sunt ceva mai greoi și nu suportă căldurile mari.

Carnea este mai gustoasă decât a rasei Podolice. Culoarea Simenthalului variaza dela animal la animal și dela regiunea în care trăiește, începând dela culoarea pală a bobului de grâu și merge spre închis până la roșu cărămizi.

De preferat este culoarea pală a bobului de grâu, cu pete mari întinse pe tot corpul, capul rămânând alb, botul este raz iar coarnele bat în culoare galbuie. Talia este mare, fruntea largă, ușor concavă, botul scurt, ochi mici și urechile mari. Corpul larg și bine dezvoltat, spinarea dreaptă și largă, membrete scurte, aplomburi bine, iar urechile de culoare galbenă.

Acestei rase urmează a i se da o atențiune deosebită, deoarece se potrivește climatului nostru.

Rasa Podolică servește mai mult în plasa Chișineu Criș și Ineu, iar ca rasă pură se găsește mai mult în comunele Mișca, Apateu Cermei și Șicula. Pentru comuna Mișca, Camera de Agricultură Arad a cumpărat un taur pentru care a dat 100.000 Lei. Aceasta a făcut-o cu scopul de a îmbunătăți rasa Podolică din această regiune prin ridicarea taliei la cea existentă și prin mărireia cantitații de lapte. Produșii obținuți dela vacile montate cu acest taur, vor fi selecționați și crescuți în bune condițiuni, pentru a fi distribuiți în viitor comunelor ce se ocupă cu creșterea acestei rase.

Rasa Podolică este neîntrecută pentru muncă, însă dă o cantitate de lapte cu mult mai mică decât celelalte rase (rasa Simmenthal și Pinzgau), dar mai bogată în unt. Carnea este mai puțin gustoasă și îngrășarea se face mai cu greu.

Rasa Podolică este de culoare cenușie închisă și deschisă. Animalele sunt de talie mare, înalte în picioare, svelte, capul potrivit însă coarnele mari ajungând uneori până la 1.30 m. și corpul bine legat; sunt foarte puțin pretențioase la hrană, suportă cu ușurință schimbări de temperatură și sunt mai rezistente la boli.

Vitele de rasa Podolică în județul Arad, sunt în număr de 14.135 bucăți. Tauri comunali sunt în număr de 82, iar tauri sub 2 ani în număr de 83.

Rasa Pinzgau se crește mai mult în plasa Hălmagiu și foarte puțin pe valea Mureșului. Vitele sunt întrucâtva asemănătoare celor de rasa Simmenthal de culoare roșie, numai că Pinzgaul este de o culoare roșie închisă, bălțată, iar dela greabăn pornește o dungă albă ce continuă pe spinare, pe șale, mărindu-se pe crupă și se lasă apoi pe fes, pe pânțec până la capul pieptului. Pe laturile corpului culoarea este, roșie, picioarele de culoare roșie având câte-o brățară albă, iar capul și gâtul tot de culoare roșie. Talia este mai mică ca a Simmenthalului, are cap lunguiet, coarne mai lungi și de culoare gălbuie. Gâtul este mai îngust și spinarea mai puțin dreaptă. Vacile dau în medie anual 2500 litri lapte. Este mai puțin precoce decât rasa Simmenthal.

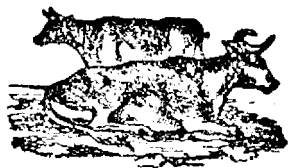
Rasa Pinzgau numără în județul Arad 9.688 bucăți. Taurii comunali sunt în număr de 34 iar sub 2 ani în număr de 20 bucăți. Din cele arătate mai sus, se poate observa că vitele bovine din județul Arad, se împart în 3 rase mai mult sau mai puțin curate. Pentru îmbunătățirea lor, urmează a se delimita regiunile în care să crească fiecare rasă. Să se asigure de Camera Agricolă sau Eforia Județeană de pășuni, reproducătorii necesari cu origină bine cunoscută, cumpărați din Sindicate cari țin registre genealogice. Să se oblige fiecare comună sau Asociație de pășunat, ca să aibă adăposturi bune și igienice. Să se asigure grăunțele și furajul necesar întreținerii reproducătorilor prin cultivarea suprafețelor cu fânețe cât mai întinse. Să se țină evidența taurilor la Camera de Agricultură cu proveniența și localitatea unde se întrebuințează, cu scopul ca taurii să nu-și monteze propriile fiice și să se evite tăierea taurilor buni prea tineri, cari se mai pot întrebuința până la 7—8 ani prin schimbarea cu alte comune. Să se înființeze sindicat pentru creșterea vitelor împreună cu cooperative de valorificarea produselor, în special a laptelui, smântânei și untului. Să se țină conferințe agricultorilor din județ despre importanța creșterii vitelor în agricultură, despre modul de îngrijire a lor, cât și despre importanța gunoiului în îmbunătățirea pământului.

Este bine constatat că unele produse ce se consumă de vite transformate în bălegar, au o valoare nutritivă pentru pământ decât paele întrebuințate direct la îngrășarea pământului.

Pentru viitor credem că s'ar putea înființa în comunele Peregul, Pecica, Guttembrun, Șiria și Buteni, câte un sindicat al rasei Simenthal pentru care să se aducă tauri exportati din Elveția, cu scopul ca produșii lor să fie crescuți și să asigure stocul necesar de reproducători din județ. Pentru rasa Podolică să se înființeze un sindicat în comuna Mișca cu taurul importat din străinătate. Pentru rasa Pinzgau urmează ca, Camera de Agricultură să înființeze o creștere de tăurași la pepiniera Gurahonț, comunele din plasa Hălmagiu fiind sărace, n'au posibilitatea de a-și procura singure reproducătorii.

Inginer Agr.

I. Sava

Producția și valorificarea animalelor în Regiunea de Vest a Țării

Regiunea de vest a Țării, cu terenurile de cultură agricolă foarte fertile este rezervorul cel mai însemnat de bogăție animală a Țării.

În fosta Austro-Ungarie Regiunea noastră avea o producție de animale foarte dezvoltată în așa fel, că Viena oraș cu 3 milioane locuitori era în mare parte aprovizionat cu carne și alte produse animale din regiunea noastră.

În urma războiului mondial Viena inflamântă și lipsită de Hinterland era o piață și mai vastă pentru noi, dar guvernarea noastră n'au avut înțelegere pentru aceasta și au stavilit aproape în întregime acest export prin taxe de export de 2500 lei de porc și 10000 lei de bou.

Prin această măsură nechipzuită s'a dat o grea lovitură dezvoltării producției animale a Ardealului și a Banatului.

Gospodăriile organizate pentru producție și îngrășare de animale s'au retransformat în gospodării pentru producții de cereale, adică au regresat pierzând investițiunile serioase ce le aveau făcute. Multe gospodării mici și mari, s'au transformat din cultura agricolă intensivă în una extensivă, adică mai primitivă din cauza lipsei de cereri a produselor animale.

Pe aceasta cale am plătit Ardealul și Banatul în taxe de export câteva miliarde și am pierdut debușeurile din vest.

Concurenții noștri Iugoslavii și Ungurii au dezvoltat în acele timpuri producția lor într-o măsură excepțională cucerind piața Vienei și a Pragei, apoi piața italiană.

În anul 1928 s'au abolit taxele de export și gasindu-ne în fața piețelor contingentate, în 1930 s'a adus legea sindicatelor producătorilor și exportatorilor de animale, care și azi este în vigoare aproape nemodificată.

Această lege dă posibilitatea organizării producătorilor și exportatorilor în sindicate profesionale, care le impune anumite reguli pentru pregătirea marfii și tehnica exportului, în schimb îi scutește de taxele de export și le organizează într-o măsură oarecare valorificarea.

Uniunea acestor sindicate are posibilitatea să reprezinte breasla în

fața autorităților centrale și să le sesizeze de câte ori este nevoie în interesul breslei și a economiei naționale.

Mai departe organizează îndrumarea și controlul valorificării în cadrul concepției economice a guvernului.

La început s'au format 5 sindicate în Ardeal și unul în *Vechiul Regat*. Pe urmă numărul lor a fost sporit la 14.

Azi mai există 13 dar nu toate funcționează, deoarece unele nu au fost create din necesități economice să poată avea o dezvoltare progresivă, ci pur și simplu din combinațiuni politice. Și cum economicul fuge de politica, astfel de sindicate au rămas fără membrii, fără export.

*

În părțile noastre avem 3 sindicate, Oradia, Aradul și Timișoara.

Oradia, înființat dela început își are rostul și activitatea bine determinată în viața sindicatelor, pacat, că dela început influența românească nu a putut să se manifeste mai puternic și producția românească nu a putut lua în acest sindicat un avânt și mai mare.

Sindicatul Timișoara cuprinde Timișul, Carașul, Severinul și o bună parte din producătorii Aradului.

Este dintre toate sindicatele din Țară cel mai puternic, producând efectiv de pe teritoriul lui cca 50% din exportul animal înspre Vest. Conducerea sindicatului este în mâini românești de producători și exportatori și politica nu a prea putut să se amestece în treburile lui, pentru aceea a putut să aibă o linie dreaptă în dezvoltare și face progrese apreciabile.

Pe urmă am lăsat Aradul, deoarece situația lui este foarte deosebită.

Înființat în 1931 și condus de un consiliu de breslași ai producției și al exportului în 5 ani de activitate a ajuns o performanță excepțională.

Dela 43 vagoane exportate în primul an, am ajuns la un export de 550 vagoane în al cincilea an în valoare de peste 100.000.000 lei. Din cel mai mic sindicat pe țară (eram pe un singur județ) am ajuns al 4-lea din 14 Sindicate.

Era un progres prea frumos pentru a nu i se fi dat o lovitură.

Vulpile politice pretindeau să înscriem agenți politici în sindicat și deoarece noi am refuzat ne-a dizolvat și ne-a trecut în sindicatul Timiș pe motivul, că *nu este nevoie de un sindicat la Arad*, că după 6 luni de zile să se formeze un nou sindicat la Arad fără adevarații producători și exportatori, cari au rămas și până azi la Timișoara.

De atunci sindicatul Arad vegetează fără nici o impotantă de progres și fără nici o viabilitate, urmează, ca la proxima inspecție din partea uniunii să fie lichidat.

Pentru viața economică a Aradului este și o pierdere care nu se poate calcula, dar și o rușine, că un centru capabil să realizeze cel puțin

5—600 vagoane de marfă de export, să nu aibă o viață proprie și să fie obligat să-i fie tributar Timișoarei.

Chiar situația geografică a Aradului îl indică să conducă exportul din bazinul Mureșului și a Banatului.

*

Aradul are un stoc de cca 140.000 porci și 84.000 vite cornute, 120.000 oi, 55.000 cai, 1.000.000 păseri de curte în valoare de cca un miliard 350 milioane lei.

Cum știut este, că în randamentul creșterii și ținerii de animale în lapte, muncă, bălegar spor, etc., este de cca 100% într'un an, din aceasta suma ar urma să fie valorificate prin vânzare în interior și consum de carne, lapte, brânză, unt, piei, etc., în județ cca 500.000.000 lei, iar la export cca 400.000.000 lei.

Aceasta ar trebui să fie azi situația ca punct de plecare, iar ca plan de dezvoltare cred că, producția ar trebui îndrumată în felul următor: 1. la vitele cornute ar trebui abandonată rasa albă de stepă și introdusă într'un termen de 5—10 ani rasa Simental, care este mai prolifică și asigură atât creșterea mai rapidă, cât și o valorificare mai bună, iar vacile dau un lapte mai bun și mai mult.

În județul Mureș se fac muncile agricole și tracțiunea cu boi și chiar cu vaci Simental cu rezultate foarte bune.

În urma simentalizării rasei bovine ar trebui făcute în toate comunele cu mai mult de 200 vaci, câte o lăptărie, în care să se scoată grăsimea prin mașini centrifuge și să se trimită la Arad, unde ar trebui să funcționeze o mare fabrică de unt iar laptele slab să fie valorificat chiar în satele unde se produce, pentru creșterea porcelor.

Pentru îndeplinirea acestui plan ar trebui creat un sindicat al producătorilor de vite de rasa Simental, care sindicat să fie subvenționat de către județ.

2. Cea mai importantă producție a județului este cea de porc Mangalița.

La frontiera de vest, cu cereri însemnate de porci standard de acest soi, ar trebui să fie prima preocupare gospodărească a județului de a face totul să avem o rasă unitară bine conformată de mangalița în condițiuni de calitate care să poată concura cu cea din Ungaria.

În vederea efectuării acestui progres ar trebui asociați toți marii producători din județ într'un sindicat al producătorilor de porci Mangalița, care în concordanță cu organele județului și a statului să selecționeze în mod științific această rasă și să dea micilor proprietari exemplare de reproducători de primul rang.

Aceasta cu atât mai vârtos, deoarece rasa Mangalița azi este foarte degenerată și corcită cu tot felul de soiuri indigene și străine,

Nici chiar reproducătorii importați cu mari sacrificii din Ungaria nu mai corespund.

Avem însă în câteva crescătorii (Salonta, Salaj, Satumare) de unde am putea selecționa și populariza un porc mangalița robust și cu calități excepționale.

Acest porc selecționat ar putea să fiă baza producției atât al gospodăriilor mari ca și acelor mici din județ.

Acesta ar putea să fie crescut atât extensiv cât și intensiv, îngrășat și la vârsta de un an, dar cu acesta s'ar putea face și îngrășare rapidă, începând dela vârsta de 2 luni.

Porcul York, atât de preferat la noi azi, pe piața străină nici odată nu va avea importanța porcului de grăsime, deoarece porc York de carne și strainătatea știe și poate să producă, porc de grăsime la 200 kg. greutate nu!

Maideparte este necesar să fie editată o carte populară pentru creșterea, hrânirea și îngrășarea rațională al acestor porci, care să fie scrisă în ton popular, nu îndreptar complet al micului și mijlociului crescător și îngrășător. Aceasta carte să conțină tabele și calculații simple pentru 5—10—20—40 porci cu date precize de investițiuni în cocini, în furaje etc.

De multe ori trebuie să stăm uimiți față de lipsa de orientare al agricultorilor noștrii, în ce privește aceasta problemă atât de importantă

Trebuie ca aceasta cărticică să convingă populația noastră agricolă că în loc să vândă porumbul cu 3 lei kgramul, este preferabil să facă, din cinci kg. porumb un kg. de porc viu, care se valorizează nu cu 15 lei, ci cu 25 lei, adică porumbul nu'l vinde cu 3 lei ci cu 5 și mai rămâne și îngrășăminte necesară pământului.

Pe urmă pentru o mai bună valorificare a porcilor și a bovinelor trebuie ca producătorii să se ralieze într-o asociație sau societate puternică capitalistă, cu un credit mai însemnat la bănci pentru a putea finanța sub anumite condițiuni îngrășatul pentru export.

La baza acestei societăți, ar trebui să fie un mare reescont direct sau indirect la B. N. R. care ar putea fi garantat de către marii și mijlocii producători din societate, iar societatea pe urmă ar acorda micilor îngrășători credite pentru furaje, garantate cu biletele de vite depuse la societate.

În felul acesta s'ar evita samsarii și toți aceia cari scumpesc marfa la vânzare și o ieftenesc la producători.

Apoi am avea o evidență a producției și o singură mână față de cumpărătorul străin, care deja de mult s'a organizat în felul acesta și se folosește de slăbiciunile noastre de a nu ne ști organiza.

Necesitatea de organizare în felul schițat mai sus se evidențiază

pe zi ce trece. In ultimii ani încercări de tot felul s'au făcut și în Timișoara și în Oradia și în Arad, totuș fără deosebite rezultate, din cauza lipsei de capital eftin.

Actualmente funcționează de câteva luni o astfel de instituțiune a a producătorilor români din Oradia cu un capital social de un milion lei și un credit de 10 milioane lei.

O asociație ocazională a câtorva mari producători din Arad, dar organizați în sindicatul Timișoara lucrează cu un credit de cca 25 milioane lei.

In afară de aceste mici încercări de conlucrare nu există, decât încă câțiva indivizi, cari lucrează pe compt propriu.

In jurul actualelor nuclee încă s'ar putea grupa toți producătorii români și dacă statul ar veni în sprijinul acestor organizații firave, însă singurele pregătite, cu un reescont mai insemnat pentru îngrășat și pentru export, ar fi primul pas de progres în realizarea unei producții agricole mai rentabile și mai raționate.

Județul nostru cu resursele imense și cu situația geografică predestinată de a fi furnizorul de carne înspre vest, și ar putea ocupa locul ce i se cuvine în economia naționala română.

A. Birtolonu

Repartizarea proprietății agricole în Ținutul Hălmeagului: 0.5339 ha sol arabil de un locuitor, în măsură covârșitoare terenuri degradate

În numărul 4—1938 al acestei reviste, consacrat problemelor economice-financiare, am expus fenomenul economic, dovedind prin prezentarea tuturor bugetelor țărănești ale unei comune, standardul redus la minimul de întreținere a vieții, al populației din Ținutul Hălmeagului. În articolul de față, invocând tot mărturia inopozabilă a cifrelor, vom arăta detaliat și pe regiunea întreagă, insuficiența de două ori a solului arabil — neîdestulitor ca întindere, și de inferioară calitate — pentru a hrăni o populație care se află, deși încet, dar în constantă creștere. Căci paradoxal, dar adevărat, — și în această regiune muntoasă inaderentă agriculturii propriu zisă, — cultura cerealelor constituie până în prezent, principalul mijloc de traiu!

I. Numărul populației, de 20311 suflete, îl dăm după datele recensământului din 1930, cuprinse în Indicatorul Statistic, publicație oficială a Direcțiunii Recensământului General, apărută în 1932.

II. Totalul suprafețelor comunelor, de 40.374 ha precum și specificarea lor după felul culturii, rezultă din totalizarea foilor cadastrale, operație făcută comună de comună, ceea ce ne-a oferit prilejul să putem corecta statisticele maghiare care dădeau greșit suprafața totală a fostei plăși a Hălmeagului, identică cu unitatea geografică de care ne ocupăm. În expunerea de față am corectat greșelile, apoi am transformat suprafețele exprimate în jugăre cadastrale, în hectare, și am rotunjit cifrele la numeri întregi.

III. Conspectul, prezentând repartizarea solului arabil — arătoare, grădini, fânețe, este lucrarea noastră originală, realizată prin corectarea și complectarea unui recensământ agricol, întreprins de către Ministerul Agriculturii în anul 1930. Recensământul acesta, nominal, foarte amanunțit, care trebuia să informeze în mod unitar asupra tuturor gospodăriilor rurale din țară, — nu a succes, și astfel nu a fost utilizat și publicat.

Pentru județul nostru, voluminoasele caete se află înmagazinate în subsolul Prefecturii Arad. Din acest izvor am cules materialul privitor la comunele din Ținutul Hălmeagului, întocmind 4138 fișe, adică atâtea, câți proprietari particulari sunt; apoi acolo unde răspunsurile chestionarului nu erau date în mod unitar, am făcut investigații la fața locului.

Fiind vorba numai de solurile arabile, am omis din statistică proprietățile composesoratelor urbariale, ale bisericilor, ale comunelor politice și ale statului (azi, S.I.A.B.), constătătoare numai din păduri și pășuni, cu excepția cimitirelor și a grădinilor clădirilor publice, de minimă importanță. Cele 4138 fișe, adică proprietăți particulare, le-am repartizat pe grupuri de întindere, după cum se vede din conspectul alăturat.

Proletariat agricol.

Cetitorii de statistică vor găsi în expunerea sintetică a conspectului tabelar alăturat, icoana clară a problemei agriculturii în Ținutul Hălmeagului, astfel că repetarea aci a cifrelor, devine inutilă.

Având repetiteori ocazia să stăruim pe larg asupra gravelor prejudicii ce le aduce cultura cerealelor, patrimoniului umanității, muntele împădurit, prin scormonirea cu plugul sau sapa a terenurilor accidentate, fără a fi rentabilă; — în statistica întocmită acum, evidențiam a doua față a problemei: stadiul prezent de pulverizare al terenurilor arabile, când nu se mai găsește decât puțin mai bine de jumătate hectar, soi arabil, de cap de locuitor.

Totalul suprafețelor arabile de 10,874 hectare împărțite la 20311 locuitori, ne dă 0.5339 ha de cap de locuitor. Ținând seamă și de faptul că aceste suprafețe sunt în mare parte terenuri degradate prin eroziune, vom vedea că avem a face cu un foarte pronunțat proletariat agricol, ce așteaptă să fie chemat la muncă.

In concluziune: ne trebuie spațiu!

Indemnați de perspectiva sumbră a viitorului, conducătorii statului vor trebui să se gândească la o masivă colonizare a granițelor. Munții Apuseni dispun azi de un surplus de populație. Se așteaptă numai forța organizatoare a statului, care să realizeze această măreață operă. Să se studieze metoda germană de pe la mijlocul secolului trecut. Pe colonistul german îl aștepta gata, casa cu întreg inventarul agricol necesar, până și farfuria și lingura pe masă. Ba i se plătise diurnă pe tot timpul călătoriei: atâția creșterii pe zi, adulților; atâția, copiilor.

Prof. Traian Mager

ORGANIZAREA MUNCII IN AGRICULTURĂ

de Ing. agr. VI. EȘANU

Există la noi, o realitate indiscutabilă: bogăția solului nostru. Suntem o țară cu bogății naturale considerabile. Toată lumea e de acord în această privință. De altă parte există alta realitate asupra căreia toată lumea e de acord: sărăcia noastră. În fine există nedumerirea: de ce suntem săraci, când țara noastră este atât de bogată. Explicația e simplă. Suntem săraci fiindcă ne lipsesc în mare parte cei doi factori necesari valorificării bogățiilor noastre naturale, — capitalul și munca. N'avem de ajuns capital și nu muncim îndeajuns. Explicația este exactă, dar incompletă. Pe lângă capital și n'uncă ne mai lipsește ceva, care dacă ar exista, lipsa noastră de capital și chiar munca pe care nu o facem îndeajuns s'ar găsi atenuate în așa măsură încât aproape nu s'ar băga de seamă. Acel ceva este organizarea. Suntem desorganizați, din care cauză fecunditatea capitalului nostru este mult redusă, iar munca poporului nostru este lipsită de acel spor la muncă, pe care-l doarește fiecare din noi celuia ce începe o activitate. Vizitați o gospodărie țărănească, intrați într'o întreprindere particulară sau de stat și observați atent. În vreme ce lumea se plânge de lipsă de capital, de muncă și de timp, veți fi uimiți de cât capital doarme, de câtă muncă se risipește, de cât timp se pierde. Iți pui, vrând nevrând întrebarea, oare numai noi românii avem acest beteșug, sau îl mai au și alte popoare. Desigur nu numai noi. În starea în care suntem noi astăzi, alții au fost și cari astăzi au ajuns în fruntea civilizației. Ce au făcut ei pentru a ajunge în fruntea civilizației? Ce principii i-au condus și ce cale au urmat? Iată ce trebuie știut și în măsura în care experiența lor se potrivește împrejurărilor dela noi, iată ce trebuie făcut.

Din aceasta experiență s'a născut ceea ce noi numim astăzi știința organizării sau cum se mai chiamă raționalizarea. Ideea organizării sau raționalizării a pătruns pretutindeni în industrie ca și în sferele oficiale. În agricultură organizarea muncii în străinătate a făcut unele începuturi, la noi însă lipsește aproape cu desăvârșire.

Cum se definește organizarea științifică a muncii? Definițiile organizării științifice a muncii agricole sunt numeroase. Putem admite, ca fiecare

persoană care a scris sau vorbit despre organizarea muncii agricole și-a formulat o definiție oarecum nouă, dar mai mult sau mai puțin exactă. Toate însă exprimă un principiu implicit admis de oricine și anume de a ști că scopul noilor reflexiuni și activități este de a îmbunătăți soarta celui ce i se supune, de a-i spori venitul, a-i micșora eforturile și de a le face pe amândouă odată.

Dr. Taylor, care a stabilit și grupat principiile fundamentale ale științei muncii și a arătat importanța aplicării lor în toate ramurile de activitate definește arta de a dirija munca astfel:

„A ști exact ce vrei, pentru ca oamenii să știe ce să facă și a stăruii în continuu spre a ajunge ca executarea să se facă în condițiile cele mai bune și mai eficiente. Obiectul fundamental al direcțiunii muncii va trebui să fie asigurarea maximum de utilitate pentru întreprinzător în aceiași timp cu maximum de utilitate pentru fiecare întreprinzător. Se poate acorda muncitorului ceea ce dorește: salar ridicat pentru munca sa și întreprinzătorului spese puțin ridicate de producție“.

Văzându-se cât de vastă este materia raționalizării muncii preocuparea oamenilor de știință devine din ce în ce mai mare pentru această problemă și pe măsură ce principiile de organizare științifică, îmbrățișează tot mai larg diferitele ramuri de activitate, cadrul sistemului lui Taylor se lărgeste și evoluează, după cum se constată din definițiile pe cari oamenii de știință le dau ulterior și între cari vom cita:

P. H. K. Hathaway: „Organizarea științifică a muncii are ca scop economia de energie, de material și de timp sau — în alți termeni — trebuie căutat să excludem pierderea de energie, de muncă și de a mări binefacerea mondială, grație capacității de producție celei mai ridicate a oamenilor și a mașinilor. Pentru aceasta fiecare problemă va fi supusă la metodele de cercetări analitice, în uzul disciplinelor respective; se va forma o metodă științifică, cu legi strict stipulate și metodic construite în locul unei tradiții nesigure și de evoluare“.

Cheveland Moffat: „Baza întregii organizațiuni științifice este eliminarea energetică a tot ce este de prisos, nici un minut de pierdut“.

Biuroul internațional al muncii de pe lângă Societatea Națiunilor dela Geneva, stabilește că organizarea științifică a muncii a luat o astfel de dezvoltare și a făcut așa progrese, încât nu se mai poate confunda azi cu ceea ce era la început „Taylorismul“ și dă următoarea definiție:

„Organizarea științifică a muncii este știința raporturilor între diferiți factori ai producției și în special între om și mașină. Obiectul ei este de a obține printr'o întrebuințare rațională a diferiților factori un randament optim.“

Ea constituie azi o disciplină definită de cercetări și posedă un câmp de aplicare bine delimitat.

Ford nu e numai autorul unui sistem de norme de organizare econo-

mice și tehnice, ci el năzuește să fie propovăduitorul unui sistem social, afirmând că în întreprinderile economice nu trebuie să existe ca un leit-motiv, ideea de profit, ci trebuie să fie un alt cuvânt care să servească drept călăuză întreprinderii și acesta este imboldul de servicii aduse consumatorilor și adeseori societății.

Din definițiile date până aci rezultă că noua doctrină nu se pune numai din punctul de vedere al producătorului, al capitalistului sau al salariatului, din punctul de vedere al unui grup sau al unei clase economice oare are, dar și din punctul de vedere al interesului general și al progresului economic în ansamblul lor. Mai rezultă deasemenea ca noua mișcare spre raționalizare, este nu numai o nouă doctrină economică ci și o doctrină socială. În fine rezultă că noua doctrină a raționalizării ia aspectul unei fermentațiuni de idei ale economiștilor, ale tehnicienilor și ale producătorilor, fermentație din care va trebui să iasă ca soluțiune, o ordine economică și socială cu totul nouă.

Astăzi, putem afirma că organizarea științifică a muncii găsește aplicațiuni în toate ramurile de activitate: în industrie, în comerț, în agricultură, în administrație, în învățământ și chiar în legislație.

Problema raționalizării trebuie să fie un obiect însemnat de preocupare a politicii economice de stat. Problema raționalizării înseamnă pentru o bună parte din întreprinderile noastre în special — cele agricole — o chestiune vitală. Trebuie să raționalizăm producțiunea pentru ca să putem concura cu străinătatea și chiar pe piața internă, pentru că nu ne putem gândi ca zidurile de impozite vamale la import să dăinuiască la infinit. Trebuie să se construiască o economie națională pe baze cu totul noi și mai sănătoase, mai raționale ca acelea pe cari se construiseră economia războiului.

Raționalizarea prezintă două aspecte complect distincte unul de altul. Cel dintâi este: buna organizare a unității de producțiune și constituie aspectul intern al raționalizării. Cel de al doilea este buna organizare a ansamblului producției naționale și până la un anumit punct și al ansamblului producției internaționale.

În ce privește aspectul interior al raționalizării se poate afirma că progresele cari s'au făcut în industriile noastre dela război încoace sunt mulțumitoare. Chiar și în întreprinderile industriale mijlocii dela noi se poate constata cât de bine este organizată munca, cât de precisă este calcularea prețului, cât este de bine organizată contabilitatea, distribuirea lucrătorilor după aptitudini și cât de bine este raționalizată circulația materialelor.

Intrucât privește întreprinderile agricole, situația de astăzi nu poate să dăinuiască. Întreprinderile agricole trebuie să-și aibă o raționalizare care nu rezultă numai în faptul că țaranul are pământ, ci din metodele de cultură bazate pe principii științifice și pe temeiul marelui puteri a asociațiunii.

Producțiunea principală în țara noastră — cu toată încercarea făcută

de unii oameni, de a transforma țara în țară industrială, — rămâne producțiunea agricolă.

Aproape întreaga noastră sursă de venituri provine din agricultură oir tocmai aci ca nici într'o altă ramură de activitate nu găsim o mai mare risipă de muncă, de timp și de cap tal. Nicăeri nu se impun mai urgent procedeele de raționalizare ca în agricultură.

În primul loc dar trebuie să ne ocupăm de producțiunea agricolă.

Exploatările noastre agricole sunt unități de producțiune, de mărimi variabile, fie prin întinderea terenului ce exploatează, fie prin intensitatea mijloacelor de producțiune. Pentru o mai bună orientare dăm mai jos tabloul de repartizarea exploatărilor agricole după întindere, întocmite de Ministerul Agriculturii Direcția Statisticii după recensământul agricol făcut în 1930.

Intinderea exploatărei până la	N-rul exploatărilor		Suprafața totală	
	mii	%	mii	%
0— 5	2460	74.95	5535	28.02
5— 10	560	17.10	3955	20.04
10— 20	180	5.50	2360	11.95
20— 50	56	1.70	1535	7.77
50—100	12.8	0.36	895	4.53
100—200	5.5	0.19	780	3.95
200—500	4.0	0.12	1315	6.66
peste 500	2.7	0.68	3375	17.08
Total	3281.0	100.00	19750	100.00

Din examinarea acestor cifre reese, că dintr'un total de 3.280.000 proprietari de pământ 2.460.000 posedă proprietăți mai mici de 5 Ha.

Luând în considerare faptul că în urma împrumutării s'au împărțit la 1.767.000 țărani 6.100.000 Ha, atunci ajungem la cifra medie de 3.5 Ha de fiecare împrumutat.

Din momentul ce ne aflăm în situația ca majoritatea agricultorilor țării posedă abia 3.5 Ha considerăm deadreptul imposibilă o cultivare rațională a pământului cu asolamente, aplicând mașinismul său făcând standardizarea produselor, dacă se va menține actualul sistem de proprietate parcelară fără ca agricultorii să se asocieze.

Extinderea exploatărei joacă un rol determinant în aplicarea principiilor de organizare științifică a muncii; există un minim de extindere a exploatărei, care o poate pune în situațiunea de a folosi conducerea pricepută, utilajul și mașinile, specializarea lucrătorilor etc.

Din acest punct de vedere exploatarea noastra agricola dupa cum am aratat mai sus in marea lor majoritate se gasesc cu mult sub aceasta limita si in cele mai multe cazuri chiar, aceste mici exploatari sunt alcătuite din mai multe parcele risipite la diferite distante ceea ce face imposibila o exploatare rationala.

Acest rau se accentueaza tot mai mult prin pulverizarea mai departe, determinata de regimul mostenirilor.

Regimul proprietatii parcelare nu corespunde genului de productie sau mai bine zis genul actual de productie nu corespunde sistemului.

Studii intreprinse de sectiunea de economie rurala a Institutului de cercetari agronomice inca din anul 1929, cum si din alte studii similare asupra veniturilor micilor exploatari agricole trebuiesc sa ne atraga toata atentia asupra gravitatii acestei noi probleme ce a luat nastere in tara noastra.

Daca luam in considerare factorul munca constatam ca el este departe de a fi pus in valoare asa cum trebuie prin cultura cereala. Taranul din cauza acestei culturi se vede pus in imposibilitate de a folosi cat mai complet capacitatea lui de lucru.

Dupa datele ce le extragem dintr'un studiu publicat de Dl. Alimănişteanu vedem ca cultura cereala, care ocupa aproximativ 10.5 milioane hectare, necesita anual 372 358 000 zile de lucru cu mana, pe cand restul culturilor: alimentare industriale, vii, livezi etc. ocupand circa 3.400.000 Ha, deci o suprafata de 3 ori mai mica, cer peste 274.000 000 zile de lucru.

Daca socotim cate zile munceste agricultorul mic pe an, scazand din 365 zile 86 zile de sarbatori legale, neluand in considerare sarbatorile asa zise pagane, 115 zile de iarna dela 1. Noiembrie, la 31. Martie, cand nu se lucreaza aproape de loc la camp, 44 zile de ploaie dela 1. Aprilie la 31 Octombrie, reesă ca sateanul nostru poate lucra efectiv la camp dela 1. Aprilie la 31. Octombrie numai 120 de zile.

Dl. Alimănişteanu mai constatata, ca pentru lucratul celor 13 885.705 hectare, reprezentand suprafata arabila a tarii ne trebuiesc 647.100.392 zile de munca.

Locuitorii cari se ocupa cu agricultura sunt capabili sa dea 1.529.395.10 zile de munca; deci ar ramane neintrebuinate 882 294.908 zile si acestea numai in timpul dela Aprilie la Noiembrie.

Socotind ca s'ar plati ziua de lucru cate 40 lei ne da o paguba de 35.291.796.320 lei.

Din cele ce preced reesă urmatoarele:

1./Cultura cerealelor, asa cum se practica astazi este departe de a prezenta o rentabilitate satisfacatoare pentru agricultori.

2./Ea nu pune in valoare nici toata munca taranului lasand sa se piarda o energie enorma.

Totuși aceasta nu trebuie să ne facă să abandonăm cultura cereală.

Pentru a menține balanța comercială, cultura și expoziția de cereale trebuie pus din timp pe primul plan și reorganizat pe alte baze. Ceea ce trebuie să avem în vedere pentru prosperitatea culturii cereale este restabilirea echilibrului între prețul de cost și cel de desfacere cu alte cuvinte trebuie să pornim o ofensivă în contra lipsei de rentabilitate.

Mărirea rentabilității se poate obține prin: 1. Mărirea producției la hectar și 2. Comprımarea prețului de cost.

Mărirea producției la hectar se poate obține prin o tehnică cât mai apropiată condițiilor naturale ca asolamente raționale, arături oportune, sămânță potrivită, îngrijiri culturale, combaterea maladiilor, îmbunătățiri funciare și întrebuințări de mașini potrivite.

Comprımarea prețului de cost se poate obține prin scăderea impozitelor, taxe de transport, dobânzi, credite, costul mânei de lucru, costul uneltelor și mașinilor, arenda pământului și cheltuelile de exploatare prin organizarea rațională a muncii.

În direcția perfecționării metodei de cultură cu toată industrializarea Europei, toate țările aplică procedeele științifice în producția agricolă pe care înțeleg s'o sporească neconținut.

Germania în perioada de zece ani 1881—1890 avea o producție medie la Ha. de grâu de 1330 kgr. În perioada 1900—1910, producția medie la Ha. a fost de 1960 kgr. Producția secarei a crescut pentru aceleași perioade dela 900 kgr. la Ha. la 1630 kgr. la Ha., iar a orzului dela 1290 kgr. la Ha. la 1900 kgr. la Ha.

În mod analog, producția a crescut în toate țările europene și azi se ating producții la ha. cari nu se bănuiau cu un secol înainte: Danemarca produce pentru perioada 1922—1925: 2870 kgr. de grâu la Ha. Olanda 2720; Belgia 2550; Germania 1780; Franța 1400 kgr.; Ungaria 1190; Canada 1180; și România 1860. (În 1938 — 1340 kg).

Dacă în direcția perfecționării metodelor de cultură s'a lucrat cu multă râvnă, mai cu seamă în ultimul timp, găsim că nu s'a dat aproape nici o atenție celui de al doilea factor care contribuie la restabilirea rentabilității și anume la studiul comprımării prețului de cost prin organizarea rațională a muncii.

Organizarea muncii în agricultură nu se mărginește la chestiunea muncii umane, ci cuprinde și aceea a lucrului animalelor, motoarelor și mașinilor, a dispunerii clădirilor, a amenajărilor exterioare, a drumurilor fermei, mărimii de relief și felului pământurilor, etc., ea mai trebuie să dea și șefului o metodă privitoare la conducere, să-i facă privirea mai ageră și să-i inspire toate măsurile prin care s'ar putea ameliora „mersul domeniului. Dacă majoritatea științelor agricole au ca scop, în ultima analiză, să permită agriculturii să obțină recolte sau produse de transformare mai abundente și de mai bună

calitate, cu alte cuvinte un randament brut mai bun, organizarea științifică din contratrindere la o diminuare a cheltuelilor de exploatare, desigur relativă deoarece deseori salariile, amortizările și celelalte cheltueli nu vor fi reduse, însă forțele disponibile vor permite să se îndeplinească la timp lucrările, să se sporească partea culturilor intense etc., toate aceste măsuri sporesc producția totală.

Concepția asupra organizării științifice a muncii a evoluat până să ajungă la definiția ce i se dă astăzi. Așa Stieger publică un articol foarte interesant asupra organizării muncii în Germania și în care arată „situația disperată în care se găsea economia germană în timpul lui Napoleon I. El a acordat economiei rurale un loc foarte important în știința agricolă care fusese tocmai creată. De atunci lumea a început să-și dea mai bine seama de rolul important al omului și a muncii în exploatarea agricolă”.

Albrecht Thaer, de exemplu cerea pentru exercitarea profesiei agricole înainte de toate: 1. un individ capabil, 2. capitaluri și 3. un domeniu. Stieger observa că succesorii lui Thaer au uitat individul capabil. Thaer număra pe de altă parte în afară de cei trei factori ai producției recunoscuți de Adam Smith și un al patrulea și anume inteligența pe care o întâlnim mai rar în agricultură decât în celelalte profesii, dar care ar găsi într'ânsa un câmp de activitate mai vast ca oriunde.

În adevăr sunt o serie de motive, care reclamă ca personalul folosit în întreprinderile agricole să aibă un nivel cultural și profesional cât mai ridicat.

Variațiunea lucrărilor la care este chemat în agricultură să răspundă același lucrător la intervale foarte scurte, cu oarecari excepțiuni în întreprinderile anexe agricole, cum ar fi îngrijirea animalelor, lăptării, grădinării, stupării etc.

Natura lucrărilor agricole cari reclamă condițiuni speciale de adaptare dela caz la caz, chiar pentru același gen de lucrări, întrucât ele trebuiesc făcute sub influența condițiunilor naturale.

În agricultură operațiunile se succed în mod natural: arat, grăpat semănat, etc. la epoci cari deasemenea variază sub influența condițiunilor naturale și în consecință diviziunea sau centralizarea nu se pot face după bunavoință.

În exploatarea agricolă nu se poate lucra cu un număr constant de lucrători, din care cauză avem o mare fluctuațiune dela un sezon la altul și deci reclamă o deosebită chibzuință la facerea angajamentelor.

Mașinile și utilajul se folosesc în agricultură cu totul în alte condițiuni de cât în industrie. Așa de exemplu în industrie mașina e fixă, se alimentează manual sau mecanic, randamentul ei se poate calcula exact și realiza întocmai, pe când în agricultură mașina trebuie deplasată la locul de

funcționare, iar randamentul ei este influențat într'o largă măsură de condițiunile naturale și deci necesită o cunoaștere detaliată.

Intrebuințarea inventarului viu deasemenea suferă fluctuațiuni importante dela sezon la sezon, deși reclamă o întreținere permanentă.

Clădirile în agricultură în sistemul actual de exploatare, trebuie să reprezinte o capacitate maximă pentru înmagazinare la un moment dat; deși pentru timp scurt, a întregii producțiuni anuale; iar restul timpului ele rămân fără utilizare.

a) Prin experiențele făcute într'o fermă s'a ajuns la concluzia că trebuie să se reducă numărul tarlalelor la acea fermă dela 40 la 15 și cu forma cea mai regulată.

S'a dovedit că prin modificarea unei tarlale (parcele) de un hectar, care la început avea două laturi neregulate, într'o tarla cu unghiuri drepte, s'a putut realiza o economie de lucru de 24%, pentru arături, 10% pentru lucrări de întreținere, 38%, pentru săpat (prășit) cu planeta, 40% pentru semănatul cu mașina și 30% pentru diferite alte lucrări și recomandă agriculturilor să-și reguleze tarlalele (parțelele) prin schimb cu vecinii. Putem trage de aici o concluzie asupra pierderilor ce o au agricultorii noștri a căror proprietăți se prezintă în formă de câțiva metri lățime și kilometri lungime.

b) S'a constatat în fermă un rău plasament al diferitelor magazii și prin schimbarea destinației lor s'au redus transporturile prin înlăturarea mișcărilor false.

c) S'a constatat prin experiențe că este mai economic dacă se întrebuințează un singur om permanent, care să întrețină și să predea la lucru mașinele, vehiculele și instrumentele decât să se lase ca aceste operațiuni să se facă de fiecare lucrător în momentul când ia în primire aceste lucruri pentru folosire, sau din timp în timp de lucrători cari mai au și alte însărcinări.

d) La scoaterea cartofilor o echipă de femei execută această lucrare stând în jurul grămezii, în poziție obișnuită, aplecate pe genunchi. Acest sistem a fost socotit nepractic și s'a schimbat: s'a dat fiecărei lucrătoare câte un scaun, cartofii au fost întinși pe mese, în fața lor, la o înălțime convenabilă și prin această schimbare randamentul a crescut între 10 35%, după calitatea cartofilor ce are de cules.

e) S'au făcut încercări la Pommitz având de scop ușurarea muncii lucrătorilor cari conduc mașinile la câmp. S'au pus la mașini scaune, fie direct, fie atașând la mașini câte un scaun pe roate. Ferma Pommitz atrage atențiunea că nu trebuie uitat că lucrătorul care merge după mașina de semănat ca să curățe tuburile parcurge pe zi 30 km. (socotind 7 Ha semănat cu o mașină de 2.50 m. lățime) și această distanță o parcurge pe teren arat. La obiecțiunea că adaosul scaunului și greutatea lucrătorului aduc o prea mare oboseală pentru car, această temă s'a dovedit exagerată mai ales

când este vorba de mașină cu roate de dimensiuni mari cum este mașina de semănat. Ferma Pommritz a calculat că o mașină de semănat de 3 m. și cu roate mai mici reclamă o forță de tracțiune de 225 Kgr. fără lucrători și de 250 Kgr. cu un echipaj de 3 persoane.

Prin adausul scaunului pe de o parte se cruță oboseala lucrătorului iar pe de altă parte se sporește suprafața semănată prin faptul că lucrătorul nu mai e nevoit să oprească mersul mașinii decât pentru odihna cailor nu și pentru a lui.

Profesorul Derlitzki face observațiunea că este absolut accidental ca o mașină să aibă sau nu scaun. In cele mai multe cazuri este o chestiune de origină: mașinile americane au celelalte nu. In ce privește chestiunea oboselei animalelor, profesorul Derlitzki face observația că nu a constatat nici odată ca fermierul să fi scos scaunul dela mașinele pe cari le posedă.

In Cehoslovacia, Institutul dela Uhrineves a făcut încercări și studii foarte interesante, printre cari cităm :

a) S'a constatat prin experiențe, că în general media capacității de muncă, care se realizează de individ lucrând în grupă este mai mică decât capacitatea de muncă a fiecărui lucrător lucrând individual și că în grupă media se apropie de nivelul lucrătorului celui mai slab.

b) S'au făcut încercări pentru a stabili raportul între randamentul lucrătorului față de efortul depus și s'a constatat că în majoritatea cazurilor oboseala nu este în raport direct cu randamentul, ci cu stângăcia sau nepriceperea lucrătorului. Această constatare este sprijinită pe următoarele experiențe:

1. Doi lucrători la coasă, unul abil altul mai puțin abil, li se leagă 4 lămpi electrice: la umăr, la cot, la încheetură și în fine la partea de jos a coasei. In timpul lucrului se fotografiază mișcările și din curbele descrise se pot examina și stabili mișcările cu și fără folos ale fiecăruia și se constată că lucrătorul abil are un randament de 6.47 arii pe oră pe când lucrătorul mai puțin abil are un randament redus 4.29 arii pe oră sau 66% față de cel abil deși se obosește mai mult decât primul.

2. La lucrarea de scosul sfeclei s'a constatat randamentul mai mare a lucrătorului îndemânat, deși oboseala celui neîndemânat este cu mult mai mare.

Primul are un randament de 2.96 arii pe oră, cel de al doilea 1.70 arii pe oră.

3. Tot după aceleaș norme s'a studiat efortul depus de un lucrător, căre lucrează cu planeta și s'a putut stabili dimensiunea cea mai convenabilă a roții planetei. pentruca efortul să fie minimal. Prin fotografii s'au stabilit mișcările ce face lucrătorul, lucrând cu planeta cu roți de diferite dimensiuni față cu randamentul obținut. Rezultatele în ce privește randamentul au fost următoarele:

- a) Planeta cu roata mare 17 86 arii pe oră 100%.
- b) Planeta cu roata mijlocie 15.88 arii pe oră 89%.
- c) Planeta cu roata mică 13.90 arii pe oră 77%.

În agricultura americană odată cu apariția mașinilor grele înregistrăm în linii generale: aceleași prefaceri în ce privește procesul de producție, ca și în industrie. După cum micul atelier a dispărut în urma concurenței neegale a uzinei, tot așa și mica unitate de producție agricolă este pusă în condițiuni din ce în ce mai grele și sortită să dispară, și în domeniul agricol asistăm la o uniformizare a produselor obținute prin cultura mecanică pe suprafețe întinse, la o sporire simțitoare a calității produselor cereale obținute în acest fel și în fine la o scădere a prețului de cost mult mai jos decât nivelul la care poate să producă gospodăria individuală, mică și mijlocie.

Urmând exemplul industriei agricultura americană la început, de sigur din pricina gravității pe care o prezenta problema muncii brațelor, a avut o tendință continuă de raționalizare a procesului de producție, în vederea realizării unui beneficiu cât mai mare și mai durabil. În legătură cu acest fapt este desigur explicabil că în secolul trecut cele mai importante inovații în domeniul mașinismului apar în America. Pentru a evidenția acest lucru nu avem decât să ne gândim la diferitele mașini pentru lucrarea pământului, la mașinile de sămănat, de secerat și recent la cele de secerat și treerat.

Incepând cu secolul XX asistăm la un proces puternic de înarmare a agriculturii cu mijloace tehnice tot mai numeroase și mai perfecționate, cari permit pe de o parte extensiunea agriculturii pe întinse regiuni noi, înainte necultivate, iar pe de altă parte la o amplificare a producției raportată la numărul de locuitori, cari se îndeletnicesc cu această ramură de producție.

Supraproducția agricolă care a provocat criza mondială agriculturii, își are obârșia anume în sporirea peste măsură a suprafețelor în timpul și după războiul mondial.

Ea a fost o urmare firească a lipsei generale de produse agricole și deci a urcării nemăsurate a prețurilor acestor produse.

În câțiva ani se cultivă în plus 27 milioane hectare; iar exportul numai a Statelor Unite, Canada, Australia și Argentina — cele mai mari producătoare de cereale, trece dela 14 milioane de tone — înainte de război, la 28 milioane tone în 1927.

Supraproducția n'ar fi fost posibilă, dacă tehnica în general și cea agricolă în special nu puneau la îndemâna cultivatorilor metode perfecționate de cultivare și recoltare.

Metoda „dry farming” a făcut posibilă cultivarea grâului în zonele sub aride unde terenul nu costa aproape nimic.

„Secerătoare-treerătoare” a făcut posibilă recoltarea cerealelor în aceste

teritorii, lipsite de lucrători, utilizând numai 5 oameni la mașina care înlocuiește 19 cai și 250 oameni cari ar secera cu mâna, sau 25 cai și 25 oameni cari ar secera cu secerătoarea-legătoare.

Intervenția și dezvoltarea mașinismului în agricultura americană revoluționează fundamental procesul de producție. Mașinile, ca toate inovațiile tehnice în agricultură, își îndeplinesc funcțiunea lor productivă în mod economic, cu condițiunea ca să existe un raport just între capacitatea lor de producție și suprafața cultivată. Din acest punct de vedere este clar că intervenția lor nu este posibilă decât atunci când exploatarea agricolă dispune de o anumită suprafață minimă de teren și că exploatarea lor dă cele mai bune rezultate atunci când terenul cultivat reprezintă o anumită suprafață optimă. În legătură cu acest fapt intervenția mașinismului în agricultura americană nu se face pentru folosul tuturor categoriilor de agricultori. Din acest punct de vedere Gumpertz spune cu drept cuvânt: „Trebuie de aceea să ne mulțumim cu constatarea că industrializarea agriculturii desparte pe agricultori tot mai mult în două grupe: o mică grupă care produce cu succes, deoarece este prevăzută cu capitalul necesar și cu cunoștințele indispensabile, care își lărgeste tot mai mult partea care îi revine din producția totală a agriculturii, care poate să scoboare costul producției cu mult sub prețurile pieței, care nu primește din partea politicii agrare de Stat nici o subvenție, care își sporește tot mai mult importanța față de exploatarea agricolă familială bancrutată. De cealaltă parte se află grupa mare a agricultorilor mici, cari din an în an sărăcesc tot mai mult și se cufundă tot mai mult în datorii, care, cu toate prețurile susținute în mod artificial la un nivel înalt, nu pot nici trăi nici muri, fiindcă sunt din ce în ce în imposibilitate tot mai pronunțată de a-și acoperi cheltuielile de producție“.

În adevăr, în perioada de prefacere pe care o străbate agricultura americană, în timp ce exploatarea mari înregistrează beneficii importante, gospodăriile mici și mijlocii se ruinează, se descompun și sunt înghițite tot mai mult în hotarele exploatarea mari capitaliste.

Soarta agriculturii mici și mijlocii, în cadrul capitalismului mare, este hotărâtă, după cum spune S. F. Adams:

„Noul agricultor este mai ales un întreprinzător. Principala întrebare este dacă el știe să aducă pe piață produse care dau un venit mai mare decât cheltuielile de cost. Dacă acest lucru nu-i reușește atunci soarta lui de neînlăturat va fi aceea de a ajunge servitorul altuia, care înțelege să-și întrebuițeze puterile de muncă cu rezultate remuneratoare. Din acest punct de vedere se naște întrebarea dacă cei mai mulți dintre agricultori posedă însușirile economice care sunt necesare pentru conducerea cu succes a unei gospodării agricole în condițiunile actuale. De răspunsul la această întrebare atârână soarta populației noastre agricole. Dacă răspunsul este pozitiv atunci gospodăriile mici și individuale vor exista mai departe. Dacă răs-

punsul este negativ atunci vom vedea întreprinzători mari cari vor conduce gospodării agricole puternice și vor exploata brațele rurale exact cum astăzi magnații industriei exploatează brațele industriale.

Studii, sau cercetări mai metodice pentru organizarea muncii în țara noastră nu s'au făcut până acum. În trecut sub regimul marii proprietăți, se ajunsese pe cale empirică să se economisească munca și în unele cazuri cari n'au rezistat criticii vremii de atunci, chiar să se speculeze. Fapt a fost că randamentul era mai mare. Totuși trebuie să recunoaștem influența bună a fostei mari proprietăți din punctul de vedere al organizării muncii. Dacă astăzi săteanul nostru știe să mânuiască un trior, adeseori mașini mai complicate ca semănători, secerători și în unele cazuri chiar treerători, datorește această școlii pe care a făcut-o pe marile domenii; chiar instrumentele mai simple, un plug bun, o sapă bună tot acolo le-a văzut și întrebunințat prima dată țaranul nostru.

Fermele Statului și Domeniile coroanei au influențat în bine într-o largă măsură, căci ele au fost promotorul mișcării chiar pentru marele proprietar.

Acum când reforma agrară — aceasta dreptate socială — s'a realizat agricultura noastră se găsește într-o situație dificitară, care provine tocmai din lipsa de organizare a muncii, din care cauză ea se risipește fără randament.

Țaranul nostru risipește timp și risipește capital. Ca în toate societățile înapoiate, omul dela țară face de toate: el își dregre plugul, el bate fierul, el pune speteaza care lipsește la roată, el face resteele, el gătește mâncare. Sculat dela 3 dimineața el nu poate pleca din curte, înainte de ora 6. Pleacă la arat la distanța de 7—8 km. de sat. Ajunge la brazdă la ora 9 dimineața. Ară 3 ore, la 12 desjugă boii, îi duce la adăpat, mănâncă el, hrănește boii și îi înjugă din nou la ora 3 după amiază, până la 5 când pleacă înapoi spre casă. Și cu toate că țărănimea muncește astăzi mai mult ca'n trecut, totuși randamentul este cu mult mai scăzut și aceasta din cauza lipsei de organizare a muncii.

În trecut la proprietarul mare un lemnar care pregătea 50 pluguri, un fierar care bătea 50 fiere, un om care făcea mâncare pentru 100 de oameni, un om care purta pe izlaz 100 boi sau îngrijea la grajd 20 de vite. Când se sculau plugarii dimineața, găseau totul gata și porneau la arat, la 5 dimineața toate plugurile erau pe brazdă, se câștiga timp și intensifica munca.

Din cele 18 ore muncite de țaran într-o zi de vară, numai 5 sunt cu folos, 13 sunt risipite.

Dar cea mai mare risipă pe care o face țaranul, este risipa de capital.

În gospodăria mare este un lucru cunoscut, cel mai bun gospodar nu întrebuințează mai mult de un plug și o pereche de boi la 15 hectare, 200 boi și 100 pluguri constituie un inventar suficient pentru exploatarea unei moșii de 1500 ha.

Prin expropriere, cele 1500 hectare, au fost împărțite la aproximativ

500 mici gospodari: lotul unuia fiind de 3—3½ Ha după cum am arătat mai înainte.

Dar se luăm cazul cel mai ericit, al lotului de 5 Ha, va trebui să posede, prin cultivarea lui, cel puțin un plug, 2 boi și o vacă.

Aceasta înseamnă 600 de boi și 300 pluguri pentru exploatarea aceleiași suprafețe de 1500 Ha; avem deci o risipă de capital de cel puțin de 300%. In loc de 1660 lei la Ha, trebuie să investim în proprietatea mică 8300 lei.

Dar chestiunea se complică când este vorba de întreținerea acestui capital.

Dacă socotim amortismentul acestui capital, adică nevoia țaranului de a aștește vițeii, cari să-i înlocuiască boii și admitem că un gospoddar va trebui să aibă cel puțin o vacă, avem 300 de vaci și 600 de vite tinere, cari se adaugă la cei 600 boi, în total va trebui să avem la o suprafață de 1500 Ha, 1500 de capete de vite. Aceasta înseamnă, că 500 de Ha, din cele 1500, trebuie să fie destinate pentru izlaz. Cu această enormă risipă de capital este imposibil de a putea concura cu producția străină.

Pentru a ne putea da seama pe scurt de felul cum se prezintă această problemă pentru agricultura noastră nu avem decât să examinăm datele din tabloul de mai jos, referitoare la numărul animalelor de tracțiune pe care le avem.

După datele din anul 1930 agricultura noastră folosește circa 3 milioane de cai și boi, pentru a căror întreținere este nevoie de o suprafață de teren de aproape 4 milioane de hectare. După datele economiștilor rurali lucrul executat de către aceste animale în folosul agriculturii, exprimat în zile, este minim. Se socotește astfel că în timp de un an caii lucrează numai 60 zile sau numai 16,4% din numărul zilelor anului, iar boii lucrează numai 50 zile sau 13,7%.

Animalele de tracțiune în agricultura noastră:

Animale	Numărul total 1930	Suprafața necesară pentru hrana	
		pe cap de vită Ha	Totală Ha
Cai	1.809.211	1.4	2.532.895
Boi	1.044.013	1.25	1.305.016

Lucru efectuat și terenul folosit pentru hrana lor

Animale	zile de lucru anual		Producția de grâu		TOTAL
	Efectiv	%	Tone	Mii lei	milioane Lei
Cai	60	16.4	2.330.264	7.480.147	11.334
Boi	50	13.7	1.200.615	3.853.974	

În restul anului aceste animale de tracțiune — prost întreținute și rău hrănite, este drept, — consumă fără ca să producă. De aci rezultă pe de o parte că această sumă numerică impresionantă de energie animală nu este bine valorificată, iar pe de altă parte, că acest număr de animale de tracțiune, rezultat din nevoile micilor celule de producție bazate pe efortul individual, constituiesc o povară pentru agricultură. Din punctul de privire al zilelor de lucru, de sigur că nici nu poate exista o comparație între motorul animal și tractor, acesta din urmă putând în anumite condițiuni, să lucreze în timpul campaniilor de arătură în mod continuu ziua și noaptea, schimbând personalul de conducere. Astfel de unde la noi animalele de muncă lucrează între 500 și 600 ore pe an, în unele forme mecanizate tractoarele lucrează în timpul anului până la 2800 ore.

Comparativ cu unitățile mari de producție, este un lucru incontestabil, că unitățile mici de producție, pe care le-am realizat, au un nivel mult mai redus de raționalizare și de intensificare a producției, stabilit prin însăși întinderea exploatației. Gospodăriile mijlocii, și cele mici în special, nu pot folosi decât un număr restrâns de mașini simple, care le sunt accesibile din punct de vedere economic, nu pot recurge cu ușurință la cultivarea anumitor plante de calitate superioară, nu pot întreține în condițiuni tehnice mulțumitoare animale perfecționate de rasă, nu pot aplica toate lucrările tehnice cari se impun, nu pot, în fine, trage folos în aceeași măsură ca marile exploatații agricole din aplicarea preceptelor științei.

Fărămișarea acestor miei loturi, adesea în câte 4—5 bucăți pentru 3—4 hectare, forma lor neregulată, acele fâșii de 2—3 km. lungime și 10 mtr. lățime nu se vor putea adapta niciodată unei organizări raționale a muncii. Este cazul să repetăm cele arătate mai sus, referitor la acea tarla de 1 Ha. dela ferma Pommitz care având numai 2 laturi neregulate, făcea să se piardă 20—40% la fiecare muncă și'n fiecare an, ca să ne punem întrebarea cât se pierde oare cu curelele de pământ a sătenilor noștri.

Pentru a pune proprietatea mică în situațiunea de a fi cultivată rațional, pentru ca să scutim această proprietate de a fi arată o veșnicie

într'o singură direcție, pentru ca să evităm pierderea de muncă, se impune comasarea proprietății mici din timp în timp.

În noile condițiuni economice create de războiul producției agricole din țările exportatoare, prin intervenția capitalismului mare, agricultura este angajată într'o luptă grea și identică cu cea din domeniul industrial, în ce privește obținerea produselor și desfacerea lor pe piețele consumatoare. Intrată în formă de viață capitalistă agricultura țărilor exportatoare trebuie să se înarmeze cu toate mijloacele necesare pentru a susține această luptă grea. În acest scop una din condițiunile esențiale care se impune este că la baza agriculturii, ca ramură de producție să se așeze o concepție nouă dinamică și în locul efortului individual, neputincios, să organizăm efortul colectiv.

Situațiunea de astăzi nu poate să dăinuiască. Întreprinderea agricolă trebuie să-și aibă o raționalizare care nu rezultă numai din faptul că țăranul are pământ ci din metodele de cultură bazate pe principii științifice și pe temeiul marelui puteri a asociațiunii.

Omul nu se mai poate prezenta singur, izolat în tot ceceea formează activitatea lui — ci în asociație. Nicăeri nu se simte mai mult nevoia de asociere ca la țară. Obștiile țărănești în trecut au dat rezultate foarte bune și experiența lor nu e de disprețuit. Prin obștii s'ar fi putut pune bazele unei producțiuni societare-cooperative, întrebuițând astfel și în agricultură acest puternic instrument de progres, — asocierea forțelor, — care în celelalte ramuri de producție a dat rezultate miraculoase. Aceasta cale este a cooperației de producție. Pătura țărănească, în urma decepțiilor pe cari le-a întâmpinat până astăzi din partea diferitelor forme de cooperație, nu este însă pregătită sufletește pentru a apuca pe această cale. În acest scop trebuie făcute eforturi curajoase pentru a crea o stare sufletească favorabilă efortului colectiv pe baze cooperative în agricultură, care se impune tot mai mult ca o axiomă în locul gospodăriei individuale robită de prejudecăți care se dovedește tot mai neputincioasă.

În fața schimbărilor radicale, pe cari le-a suferit procesul de producție în agricultura altor țări, noi am rămas la același sistem de producție. Aceasta constituie după noi sămburele problemei agricole a zilei de astăzi și numai de aci înainte poate porni îndreptarea.

Scopul muncii noastre trebuie să aibă la bază producția. Producția și iar producția. Pe producție se sprijină economia națională, dela producție își trag respirația finanțele publice. Fără producție nu este bună stare, nu-i progres.

Producția nu este numai un mijloc pentru aprovizionarea unui popor cu cele trebuincioase, ci este în primul rând, un scop pentru asigurarea independenței noastre economice.

Numai poporul care produce se poate rezema pe o stare economică

înfloritoare, pe când poporul care nu produce, este amenințat să dispară sau să devină slugă în țara lui, dominat de streinii mai întreprinzători

În agricultură ca și în ori ce rmură de activitate omenească scopul final al stăruințelor neîncetate ale omului este obținerea unei cantități cât mai mare de produse, cu cât mai puține cheltueli și muncă, și totodată a unui câștig cât mai mare.

În căutarea de soluții pentru a mări producția noastră agricolă și totodată pentru a o face cu o cheltuială mică spre a putea face astfel față stărilor economice actuale s'a propus între altele mecanizarea agriculturii noastre.

La noi însă, mecanizarea agriculturii după exemplul americii, a cărei producțiune mecanizată a determinat scăderea prețurilor, întâmpină multe greutăți: fărâmițarea proprietății rurale după înfăptuirea reformei agrare; insuficiența de capital disponibil, pentru investiții însemnate în mașini ș. a. m. d.

Există totuși în timpul de față două căi, pentru a stimula progresul agriculturii prin mecanizare și anume: 1. răspândirea uneltelor de mână perfecționate 2. Organizarea asociațiilor pentru utilizarea în comun a mașinilor agricole.

Pentru a se da puțință agricultorilor de a mări producția la unitatea de suprafață și de a-i îmbunătăți calitatea produselor, micșorând totodată cheltuelile de producție, trebuie creiată posibilitatea de a se folosi de mașini agricole perfecționate.

Astăzi, extinderea folosinței de mașini agricole la mica proprietate este aproape imposibilă din cauza utilizării lor incomplete și din cauza prețului extrem de ridicat al mașinilor, față de puterea de cumpărare a plugurilor.

Dăm mai jos prețul câtorva mașini și unelte după prețul din luna Martie la Arad.

1. Plug	2500 — 4000 lei
2. Grapă	800 — 1500 „
3. Tăvălug	1000 1500 „
4. Semănătoare	14000 — 22000 „
5. Secerătoare-legătoare	47000 — 50000 „
6. Batoză	250000 — 320000 „
7. Tractor	100000 — 130000 „

După cum vedem din enumerarea de mai sus a costului diferitelor unelte și mașini, aceste pe de-o parte nu sunt accesibile gospodăriilor micilor plugari, de aceea în unele regiuni ale țării s'a recurs la plugul cu grindei de lemn, cu brăzdare lucrate la cel mai nevoieș fierar din sat, la grapa de mărăcini chiar acolo unde n'are ce caută și poate la multe alte unelte și mașini scoase altă dată din uz, fără ca gospodarul nostru să-și dea seama cu cât se zădărnicește agricultura noastră din această cauză.

Astăzi, când știința ne pune la îndemână mijloace pentru ușurarea

muncii suntem datori să facem tot ce este posibil ca agricultura să folosească la maximum perceptele științei.

Prin asocierea plugarilor se vor forma unități mari de producție de câteva sute de hectare unde va fi posibilă introducerea mașinilor perfecționate, iar desfacerea produselor se va face înlăturându-se intermediarii profitori ai muncii țărănești. Instituțiile de credit vor acorda asociațiunilor de plugari toate sumele de cari vor avea nevoie căci asociațiunea va întrebuiți sumele numai în scop de producțiune; nu și pentru cel de consumațiune, cu sumele primite se vor procura mașini, unelte, tractoare. Uneltele și mașinile cumpărate sunt date în păstrare conducătorului asociației — un inginer agronom. El va dispune când trebuie să plece tractoarele la arat și mașinile la semănat; el va îngriji să aibă semințe selecționate, el va arăta cum să se facă munca când trebuie plecat la seceră. Sătenii apreciază și ascultă o îndrumare de pe urma căruia să convingă că au profit. Dl. Inginer-Agronom V. Păsăreanu citează un caz foarte interesant în această privință.

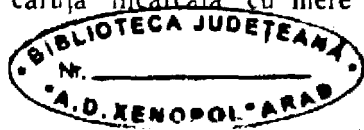
Vorbind cu un cultivator de tutun, care tocmai prășea plantația de tutun și aducându-i laude în fața celorlalți săteni, pentru executarea la timp și în bune condițiuni a lucrărilor, i-a arătat prin comparație un lan cu porumb neprășit și aproape compromis. Răspunsul cultivatorului de tutun, după ce ceilalți săteni au afirmat că lanul cu porumb aparține aceluiași a fost: „dacă ar fi agent și la păpușoi ca la tutun, îl prășeam și pe el”.

C. A. M. a reușit prin funcționarii săi să facă pe săteni să execute rațional și cu maximum de randament diferitele lucrări de cultura tutunului.

C. A. M. participând la „ofensiva agricolă” a încredințat funcționarilor săi grâu de sămânță, trioare, sulfat de cupru însoțit de instrucțiuni precise. Acest program s'a executat în bune condițiuni în 600 comune.

Până la formarea asociațiilor de agricultori, energia brațelor țărănești e necesar să fie întrebuițată la cultivarea plantelor cari necesită mai multă îngrijire decât cerealele, cum ar fi plantele industriale. Din cele arătate mai sus am văzut că dispunem de o energie de 1 529.395.200 zile pe an, întrebuițăm 647.100.292 zile, 882 294.908 zile rămân disponibile. Aceste zile nu trebuie risipite în mișcări, „în gol”, fără nici un folos și de aci nevoia că plugărima să se gândească la o nouă orientare în ce privește plantele pe cari urmează a le cultiva. Se impune deci cultivarea unui număr cât mai variat de plante și'n special a acelor cari produc o cantitate de substanțe de rezervă prețioase și ale căror produse își găsesc o întrebuițare mai mare în hrana omului și animalelor sau industriei în interior sau se pot vind pe piețele din afară, fără a întâmpina o prea mare concurență din partea produselor altor țări, cum ar fi rapița, cânepa, inul, floarea soarelui, sfecla de zahăr, tutunul, hameiul, fasolea japoneză, plantele medicinale, etc.

Exemplul luat de Dl. Dr. Marian la conferința „Nouă orientări în agricultură” că munteanul care pleacă în câmpie cu căruța încărcată cu mere

și parcurge sute de kilometri ca să le schimbe pe porumb, iar după 2—3 săptămâni se întoarce acasă, obosit și el și vitele, ca să constate că porumbul câștigat l-a consumat pe drum, caracterizează nu numai mentalitatea săteanului nostru dar și lipsa de organizare de care nu numai el este vinovat. Aceasta mentalitate trebuie să dispară și o eră nouă trebuie să înceapă printr'o mare mișcare pentru organizarea rațională a muncii în agricultură.

În organizarea viitoare la care trebuie să tindem, acel muntean precum și moșii noștri își vor vinde merele și ciuberele prin cooperativă, ele vor fi de calitate bună și va câștiga mai mult. Porumbul pe care nu-l pot produce îl vor cumpăra prin aceeași asociație și astfel își va găsi mușumirea în jurul căminului și nu va mai bate drumul cu câinele legat de căruță, iar copilul pe care-l poartă cu el va rămâne la școală să se lumineze.

Numai atunci când țărâtimea noastră pe lângă pământ ca factor natural de producție va dispune și de instrumentele tehnice necesare pentru punerea în funcțiune într'un raport de coniuicare cât mai activ toate forțele naturale care conșpură la producție, când își va organiza astfel munca, ca nici o mișcare să nu se facă în „gol“, când se va putea folosi cu ușurință de câștigurile științei agronomice și va dispune de o organizație serioasă în vederea desfacerei produselor, numai atunci economia națională își va regăsi echilibrul stabil necesar pentru dezvoltare în viitor.

Ing. agr. V. Eșanu

